

**СТРАТЕГИЈА ЗА МЛАДЕ ГРАДА ЛОЗНИЦЕ
2025 – 2029.**

Лозница, новембар 2024.година

Садржај

1. Уводна реч Градоначелника	4
2. Радна група за израду Стратегије за младе и Акционог плана, методологија рада	5
3. Методологија и фазе у изради Стратегије	7
4. Анализа Јавних политика релевантних за доношење стратегије за младе	8
4.1. Правни основ.....	8
4.2. Стратешки оквир.....	10
4.3. Институционални оквир	10
5. Млади у Лозници – опис постојећег стања	11
5.1. Демографски подаци	11
5.2. Запошљавање и предузетништво	12
5.2.1. SWOT анализа запошљавање	18
5.3. образовање младих	19
5.3.1. SWOT анализа образовање	21
5.4. Култура, мобилност, волонтеризам	23
5.4.1. Swot анализа култура, мобилност, волонтеризам	25
5.5. Здравље и безбедност младих.....	26
5.5.1. SWOT анализа здравље и безбедност младих	29
5.6. Социјална инклузија младих	32
5.6.1. SWOT анализа социјална инклузија	34
6. Партнери у спровођењу омладинске политике	36
7. Анализа проблема	41
7.1. Здравље и безбедност младих.....	42
7.2. образовање младих.....	46
7.3. Запошљавање и предузетништво младих	49
7.4. Култура, мобилност, волонтеризам, активизам и слободно време	51
7.5. Информисаност младих.....	53
7.6. Социјална инклузија младих.....	54
8. АКЦИОНИ ПЛАН	58
9. Механизми имплементације Стратегије	72
10. Мониторинг и евалуација.....	72

Скраћенице коришћене у документу

НСЗ -Национална служба за запошљавање

МТО – Министарство туризма и омладине

РЗС - Републички завод за статистику

ЦСР - Центар за социјални рад

ПУ - Предшколска установа

ЗЦ - Здравствени центар

ТОГ- Туристичка организација града

КЗМ - Канцеларија за младе

КУД - Културно уметничко друштво

ОСИ - Особе са инвалидитетом

ОЦД - Организација цивилног друштва

НВО - Невладина организација

ПАС - Психоактивне супстанце

БЗ - Болести зависности

ППИ – Полнопреносиве инфекције

ВТО – Вантелесна оплодња

NEET млади- Социјално изоловани млади

РРА-Регионална развојна агенција

1. Уводна реч Градоначелнице

2. Радна група за израду Стратегије за младе и Акционог плана, методологија рада

Град Лозница је покренуо иницијативу за израду Стратегије за младе и локалног акционог плана за период од 2025 -2029. године.

Развој Стратегије за младе града Лознице реализује се у оквиру програма подршке Министарства туризма и омладине Републике Србије јединицима локалне самоуправе у спровођењу омладинске политике.

Формирана је радна група коју чине представници различитих ресора, установа, институција, организација, младих од 15-30 година, омладинске организације и организације за младе са циљем што бољег, директнијег и квалитетнијег увида у проблеме и потребе младих.

Стратегијом за младе ће се дефинисати приоритетне области за младе и активности које одговарају на специфичне потребе и изазове са којима се млади суочавају, а у циљу унапређења квалитета живота и укључености младих у креирање омладинских политика.

Циљ је да се кроз фокус групе, индивидуалне разговоре, трибине са младима, анализирају проблеми, што реалније сагледају потребе и утврде реални стратешки циљеви који ће омогућити младима програме за побољшање њиховог статуса у свим аспектима живота у нашој заједници.

Кроз рад и консултације са представницима установа, организација и институција, сагледали су се изазови и потребе младих из угла експерата који кроз професионални рад комуницирају са младима. Дефинисане су мере које ће у друштвеном и економском окружењу омогућити остварење пуног потенцијала младих у Лозници.

У изради Стратегије за младе (у даљем тексту: Стратегија) узело је учешће укупно 82 (осамдесет два) лица, од тога 43 младих.

У процесу анализе ситуације и проблема у области омладинске политике, током израде документа консултовано је 54 различитих студија, публикација, анализа, информација и различитих истраживања која се односе на младе у Републици Србији.

Учесници процеса израде Стратегије за младе града Лознице за период 2025 - 2029. године су:

1. Милан Југовић, помоћник Градоначелника
2. Тања Глишић Матић, начелница Одељења за друштвене делатности
3. Љубинко Ђокић, члан Градског већа
4. Јован Војновић, Национална канцеларија за борбу против дрога

5. Љиљана Ранковић, УГ “Светионик“
6. Љубиша Јастревски, Центар за социјални рад Лозница
7. Душко Мелезовић, Црвени крст Лозница
8. Марко Јакшић, Национална служба за запошљавање
9. Живка Мићановић Цвејић, Здравствени центар Лозница
10. Сања Васиљевић, ОШ „Анта Богићевић“, Лозница
11. Славица Грубачић, Гимназија “Вук Караџић“, Лозница
12. Драгана Деспотовић, Гимназија “Вук Караџић“, Лозница
13. Горан Горданић, Техничка школа Лозница
14. Јелена Мирковић, Средња школа “Свети Сава“ Лозница
15. Милан Недељковић, Средња економска школа Лозница
16. Југослав Лукић, Средња школа “Исидора“ Лозница
17. Јована Петровић, Средња школа “Исидора“ Лозница
18. Др Владимир Крунић, Здравствени центар Лозница
19. Др Љиљана Тешић Видовић, Здравствени центар Лозница
20. Др Милош Радојчић, Здравствени центар Лозница
21. Анђела Игњатовић, Канцеларија за младе
22. Ана Јевтић, Канцеларија за младе
23. Бојан Лучић, Канцеларија за младе
24. Ирена Пантелић, МУП-ПС Лозница
25. Катарина Петровић, МУП-ПС Лозница
26. Весна Поповић, Градска управа Лозница, Одељење за друштвене делатности
27. Роса Савић, Градске управа Лозница, Одељење за друштвене делатности
28. Милијана Павловић, Градска управа Лозница, Одељење за друштвене делатности
29. Гордана Стојановић, Градска управа Лозница
30. Марија Јовановић, Омладински креативни клуб “ОК клуб“
31. Борка Петковић Јевтић, Црвени крст Лозница
32. Стефан Митрић, УФК “Лагатор“
33. Јелена Саздов Митровић, Дом за децу и омладину “Вера Благојевић“
34. Драган Јусић, Међуопштинска организација савеза слепих Србије Лозница
35. Љубомир Марић, Међуопштинска организација савеза слепих Србије Лозница
36. Светлана Спајић, Гимназија “Вук Караџић“, Лозница
37. Биљана Радичевић, Центар за културу “Вук Караџић“ Лозница
38. Марина Цветановић, Центар за културу “Вук Караџић“ Лозница
39. Кристина Јаковљевић, Туристичка организација града

40-82. млади:

Милица Миловановић, Дијана Вуловић, Милица Новаковић, Анђела Лукић, Драган Грбић, Виктор Димитрић, Нина Михаиловић, Алексеј Зечевић, Александра Андрић, Лена Поповић, Стефан Нешковић, Матија Кикић, Јанко Старчевић, Милан Љубинковић, Маја Стефановић, Душан Самарџић, Бојана Миловановић, Татјана Драгићевић, Нина

Симић, Катарина Марковић, Милош Радовановић, Матеа Перић, Ива Митровић, Ана Матић, Душан Самарцић, Александра Јевтић, Нина Михаиловић, Теодора Гачић, Бојан Бојић, Наталија Васић, Виктор Димитрић, Тијана Секулић, Филип Јанчић, Јанко Старчевић, Милан Љубинковић, Александра Андрић, Јован Зекић, Ђорђе Петровић, Бојана Вукосављевић, Лука Павловић, Милица Илић, Вања Кикановић, Милица Алексић.

Стратегије за младе града Лознице за период од 2025-2029. године

Радна група је радила на анализи тренутног стања у области омладинске политике у следећим областима: образовање (формално и неформално), запошљавање и предузетништво, социјална инклузија младих, култура, волонтеризам и активно учешће младих, здравље и безбедност младих, заштита животне средине. Идентификовани су проблеми и дефинисане мере за превазилажење проблема кроз акциони план који је саставни део Стратегије.

Одржане су четири фокус групе с младима, четири информативне трибине у циљу информисања младих у вези израде Стратегије и њиховог активно учешћа у креирању документа. Промовисан је значај учешћа младих у доношењу одлука у области омладинске политике. Млади су позвани да своје сугестије, предлоге, идеје за унапређење живота младих у Лозници, могу доставити на мејл: strategijazamladeloznica@gmail.com, канцеларији за младе, ђачком парламенту, путем вајбер групе, инстаграма, фејсбук групе или Одељењу за друштвене делатности града Лознице.

Усвојен је слоган „МЛАДИ ЗА ЛОЗНИЦУ“, креиран информативни флајер и лого Стратегије.

3. Методологија и фазе у изради Стратегије

Млади су у фокусу израде Стратегије. Локални акциони план се заснива на правима младих који се виде као ресурс промена на боље у локалној заједници, у области омладинске политике.

Области разматране у Стратегији: образовање; Запошљавање и предузетништво; Здравље и безбедност младих; Социјална инклузија младих; Култура, мобилност, волонтеризам, слободно време

Фазе у изради Стратегије:

- Припремна фаза
- Анкетирање на узорку од 1000 младих-он лајн упитник о потребама и проблемима младих
- Анализа постојећег стања и дефинисање проблема

- Организовање фокус група
- Консултативни процеси
- Дефинисање приоритетних циљева
- Утврђивање мера, носилаца и показатеља резултата
- Израда Нацрта стратегије и Акционог плана за њено спровођење
- Спровођење јавне расправе
- Усвајање Стратегије и Акционог плана за њено спровођење на Скупштини града Лознице.

4. Анализа Јавних политика релевантних за доношење стратегије за младе

4.1. Правни основ

Кроз процес израде и спровођења Стратегије за младе града Лознице за период од 2025 до 2029. године обезбеђује се:

- * Систематично и плански задовољење потреба младих кроз планиране мере и активности које су прилагођене стварним потребама младих
- * Планско и аналитично усмеравање ресурса ка унапређењу омладинске политике у Лозници
- * Креирање интегрисаних услуга у функцији квалитета живота младих
- * Програмски буџет града усмерен на Омладинске програме
- * Имплементирање алтернативних извора финансирања за реализацију Омладинских програма

Правни оквир за доношење Стратегије за младе града Лознице за период 2025-2029. године садржан је у следећим законима који заједно чине оквир за развој омладинске политике:

- Закон о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС“, број 30/2018)

Овим законом се уређује плански систем Републике Србије, односно управљање системом јавних политика и средњорочно планирање, врсте и садржина планских докумената које у складу са својим надлежностима предлажу, усвајају и спроводе сви учесници у планском систему, међусобна усклађеност планских докумената, поступак утврђивања и спровођења јавних политика и обавеза извештавања о спровођењу планских докумената, као и сходна примена обавезе спровођења анализе ефеката на прописе и на вредновање учинака тих прописа. Предметним законом је - поред осталог, уређен појам, структура и садржина докумената јавних политика, без обзира на ниво власти на којем се доносе. У конкретном случају, Стратегија за младе града Лознице за период 2025-2029. године (као најзначајнији

документ јавне политике на локалном нивоу у предметној области) донета је на основу одредаба наведеног закона и то:

- у складу са чланом 11. став 3. прописано је да се стратегија по правилу усваја за период од пет до седам година, а остваривање њених циљева планира се и прати посредством акционог плана за спровођење стратегије
  - у складу са чланом 13. Закона о планском систему у погледу структуре обавезних елемената које стратегија треба да садржи,
  - у складу са чланом 18. став 2. где је прописано да је акциони план саставни део стратегије и програма и по правилу се усваја истовремено са тим документима јавних политика и
  - у складу са чланом 38. којим је прописано да документ јавне политике јединице локалне самоуправе усваја скупштина јединице локалне самоуправе, изузев уколико је другачије прописано посебним законом.
- Закон о младима („Службени гласник РС“, број 50/2011 и 116/2022-др. закон)

Чланом 12. Закона о младима прописано је подстицање младих да активно учествују у друштвеним токовима кроз афирмацију и подршку омладинским активностима, омладинском раду и неформалном образовању на територији јединице локалне самоуправе, подстицање удружења младих, удружења за младе и савеза да учествују у спровођењу омладинске политике, укључујући изградњу капацитета удружења младих, на територији локалне самоуправе, оснивање и рад канцеларије за младе, клубова за младе, омладинских центара и др., активности установа преко којих се остварује јавни интерес у областима омладинског сектора, а које су основане од стране локалне самоуправе, обезбеђивање услова за учешће младих у изради и спровођењу локалног акционог плана за младе, стварање услова за активно и квалитетно провођење слободног времена младих, бављење спортом, неговање здравих и безбедних стилова живота, спровођење волонтерских активности, организацију обука, семинара и манифестација од значаја за запошљавање и усавршавање младих, као и за потребе младих у области културе, подршку активностима и пројектима којима се подстиче одрживи развој и заштита животног окружења. За остваривање потреба и интереса младих средства се обезбеђују у буџету јединице локалне самоуправе.

Такође правни основ за доношење Стратегије прописан је чланом 12. и 32. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07, 83/2014-др.закон, 101/2016-др.закон, 47/2018 и 111/2021- др. закон), као и чланом 40., 84. и 96г Статута града Лознице („Службени лист града Лознице“, број 1/19-пречишћен текст).

Приликом израде Стратегије узети су у обзир кључни прописи и документа јавних политика који доприносе стварању услова за унапређивање друштвеног положаја младих, њиховом организовању, друштвеном деловању и остваривању потенцијала на личну и

друштвену добробит. Најважнији су закони који се односе на следеће области: образовање на свим нивоима, национални оквир квалификација, наука и истраживање, ученички и студентски стандард, студентско организовање, здравље, социјална заштита, рад и запошљавање, волонтирање, породица, култура, јавно информисање и медији, забрана дискриминације, посебно особа са инвалидитетом, родна равноправност, миграције, удружења.

4.2. Стратешки оквир

Стратегија за младе у Републици Србији за период од 2023. до 2030. године („Службени гласник РС“, број 9/2023), представља значајан документ за спровођење омладинске политике на националном нивоу чији је општи циљ унапређен квалитет живота младих који је развијен кроз пет специфичних циљева који су основа за креирање овог стратешког документа.

Овај документ се посебно заснива на следећим циљевима Националне стратегије за младе:

-Просторни капацитети и услуге за спровођење омладинске политике су унапређени и функционални (Посебан циљ 2)

- Млади су активни учесници друштва на свим нивоима (Посебан циљ 3)

-Млади имају равноправне могућности и подстицаје да развијају своје потенцијале и компетенције, који доводе до социјалног и економског осамостаљивања; (Посебан циљ 4)

-Створени услови за здраво и безбедно окружење и социјално благостање младих (Посебан циљ 5)

Акциони план за младе за период 2023-2025. документ којим су дефинисане мере и активности за достизање специфичних циљева Стратегије а самим тим и општег циља који се односи на унапређење квалитета живота младих у Републици Србији.

4.3. Институционални оквир

Град Лозница кроз успостављену омладинску политику утиче на подизање квалитета живота младих спроводећи националне и локалне програме за младе.

Главни институционални оквири у граду Лозници који се баве омладинском политиком:

* Канцеларија за младе - Омладински центар, који својим активностима активно укључује младе кроз организоване активности, учење, културне, спортске, волонторске акције,

информативне, едукативне, саветодавне, креативне програме и сл. Омладински центар се финансира из буџета града Лознице.

* Удружења младих и удружења за младе, баве се спровођењем омладинских политика на локалном нивоу.

Ове институције успостављају континуитет и системско спровођење мера испланираних према стварним потребама младих и у складу са расположивим средствима.

5. Млади у Лозници – опис постојећег стања

5.1. Демографски подаци

Према подацима Републичког геодетског завода град Лозница заузима површину од 612 км². Према попису из 2002. године у граду је живело 86413 становника; 2011. године 79327 становника, а према подацима последњег пописа из 2022. године у Лозници живи 72062 становника, што износи 119 становника по квадратном километру¹. Дobar географски положај Лознице, омогућио је и добру саобраћајну комуникацију са већим градовима што је и један од разлога пада броја становника.

Табела 1: Старосна структура становништва

		2011 година	2022. година
Укупно	Укупно	79327	72062
	мушко	39091	35252
	женско	40236	36810
0-4	Укупно	3653	3271
	мушко	1863	1689
	женско	1790	1582
5-9.	Укупно	4077	3448
	мушко	2071	1763
	женско	2006	1685
10-14.	Укупно	4054	3625
	мушко	2110	1855
	женско	1944	1770
15-19.	Укупно	4696	3875
	мушко	2382	1964
	женско	2314	1911
20-24	Укупно	5022	3595

¹ Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС

	мушко	2636	1859
	женско	2386	1736
25-29	Укупно	5147	3748
	мушко	2667	1891
	женско	2480	1857

Извор: Републички завод за статистику - РЗС

Из табеле 1 је видљиво да је број становника (2022. година) за око 9% мањи у односу на 2011. годину.

Такође, видљиво је да је женска популација чини 51% укупног становништва а заступљеност становника мушког пола 49% у односу на укупан број становника. У укупном броју становника млади чине 15,5%, што говори да је број младих опао за 3 процентна поена.

Према резултатима истраживања ставова младих у Лозници, које је спроведено за потребе израде ове стратегије 32,5% младих планира да се пресели у неки други део Србије, 25% планира да се пресели у неку од земаља ЕУ, док 43% младих Лознице жели да остане у свом граду. Главни разлог за одлазак из Лознице млади наводе школовање и запослење.

5.2. Запошљавање и предузетништво

Према евиденцији Националне службе за запошљавање у Лозници (у даљем тексту НСЗ), на дан 31.10.2023. године (Табела 2) незапослено је 3700 лица од тога 1998 жена (54%) 779 младих од 15-29 година, од којих је 462 младих женског пола (60%)

Табела 2: Структура незапослених лица према старости и полу на дан 31.10.2023. године

Незапослени према старости и полу	Године старости	Укупно	Жене
	15-19 година	181	95
	20-24 године	268	156
	25-29 година	330	211
	30-34 године	325	214
	35-39 година	335	194
	40-44 година	359	201
	45-49 године	376	200
	50-54 године	377	218
	55-59 године	431	239
	60-64 године	718	270
	УКУПНО	3700	1998

Извор: НСЗ Филијала Лозница

Према подацима из Табеле 2. од 3700 незапослених лица према евиденцији НСЗ Лозница, укупно је незапослено 779 младих (од 15-29 година), односно 21% од укупног броја незапослених.

Табела 3: Структура незапослених лица од 15-30 година према степену стручне спреме у односу на старост и пол на дан 31.10.2023. године

Млади (15-30 година)	УКУПНО		15 - 19 година		20 - 24 година		25 - 29 година	
	Укупн о	Жен а	Укупн о	Жен а	Укупн о	Жен а	Укупн о	Жен а
УКУПНО	779	462	181	95	268	156	330	211
I степен стручне спреме	56	33	12	5	16	8	28	20
II степен стручне спреме	7	2			1	0	6	2
III степен стручне спреме	193	81	81	36	59	25	53	20
IV степен стручне спреме	326	208	88	54	124	75	114	79
VI-2 степен стручне спреме	61	43			37	27	24	16
VII степен стручне спреме	136	95			31	21	105	74

Извор: НСЗ Лозница

Према подацима из Табеле 3. највећи број младих на евиденцији незапослених има III и IV степен стручне спреме, укупно 519 што износи 66%, а са завршеном вишом школом или факултетом има 197 (25%) младих.

Удео младих жена (462) у укупној незапослености износи 12,48%.

Табела 4: Структура незапослених лица према старости и групи занимања на дан 31.10.2023. године

	Подручје рада/група занимања	Укупно		15 - 19 године		20 - 24 године		25 - 29 године	
		Укупн о	Жен е	Укупн о	Жен е	Укупн о	Жен е	Укупн о	Жен е
	Пољопривреда, производња и прерада хране	21	13	3	2	9	4	9	7

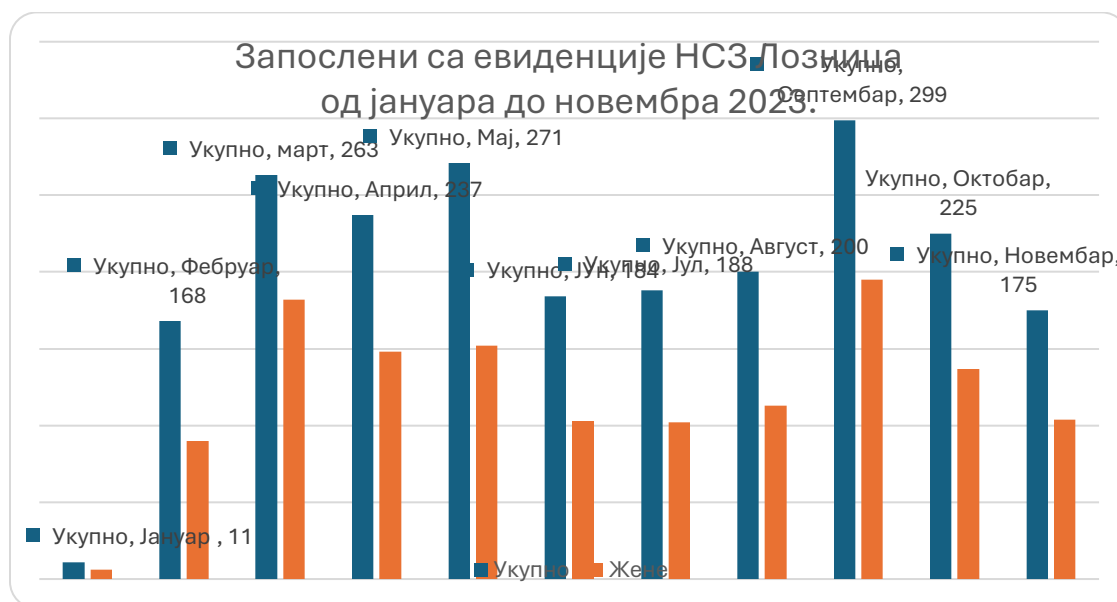
Шумарство и обрада дрвета	0	0							
Геологија, рударство и металургија	2	1			1	1	1	0	
Машинство и обрада метала	49	0	21	0	14	0	14	0	
Електротехника	46	2	10	0	20	0	16	2	
Хемија, неметали и графичарство	19	11			5	3	14	8	
Текстилство и кожарство	2	2	2	2					
Комуналне, тапетарске и фарбарске услуге	13	1	4	0	6	1	3	0	
Геодезија и грађевинарство	28	9	9	4	9	4	10	1	
Саобраћај	11	5	2	1	3	0	6	4	
Трговина, угоститељство и туризам	104	59	37	20	27	13	40	26	
Економија, право и администрација	127	87	27	18	47	31	53	38	
Васпитање и образовање	36	32			12	11	24	21	
Друштвено - хуманистичко подручје	16	9			4	4	12	5	
Природно - математичко подручје	38	26	4	2	15	11	19	13	
Култура, уметност и јавно информисање	12	6			4	2	8	4	

Здравство, фармација и социјална заштита	143	117	26	19	61	50	56	48
Физичка култура и спорт	1	0			1	0		
Остало	111	82	36	27	30	21	45	34
УКУПНО	779	462	181	95	268	156	330	211

Извор: НСЗ Лозница

Из података наведених у Табели 4 видљиво је да је највећи број незапослених младих у области здравства, фармације и социјалне заштите, укупно 143 лица, затим у области економије, права и администрације 127 лица, остале групе занимања 111, па трговине, угоститељства и туризам 104 незапослена лица старости од 15-29 година.

Према годинама старости, највећи број незапослених је у старосној групи од 25-29 година, укупно 330 лица, што је у складу и са трендом повећања броја незапослених са годинама старости.

Графикон 1. Број запослених лица (са евиденције НСЗ Лозница) по месецима

Према објављеним подацима из месечног статистичког билтена НСЗ-а за град Лозницу, приказано у Графикону 1. у периоду од јануара до новембра 2023. године запослено је 2221 лице које је било на евиденцији НСЗ, од којих су 60% (1332) жене запослене током 2023. године (старосна категорија запошљавања 18-64 године).

У Лозници се бележи позитиван тренд запошљавања што је резултат континуираног унапређења пословне инфраструктуре. Највећи број запослених бележи се у следећим компанијама „ADIENТ Automotive“, „Minth Automotive“, „Golden Lady“ – „Valy“; „RADALJAC COMPANY“, „ГРАФИКА ТИМ“ ДОО Лозница, Друштво за производњу, промет и услуге „ЛЕДЕНА 8 ЛОЗИЦА“, „Natura trade“ DOO Loznica, NELLY Лозница и др.

Према нашем истраживању које је спроведено на узорку од 1050 младих од 15-30 година, у 42% случаја испитаници су навели да су највећи проблеми са којима се млади суочавају немогућност започињања сопственог бизниса.

Више од половине испитаника се слаже са чињеницом да је за запошљавање неопходно радно искуство и стицање дипломе кроз формално образовање, док 19% сматра да није битна диплома за запослење. 63% наших испитаника би желело да има своју приватну компанију, „да буду своје газде“, 32% би радило у приватном сектору, док само 5% сматра да би радило у државном сектору.

У највећем проценту, разлози због којих млади нису запослени, на првом месту истиче се недовољна мотивисаност за посао, затим недостатак знања и вештина, разлог је и засићеност тржишта, недовољна информисаност за доступне понуде за запослење.

Пољопривредом жели да се бави 7,5% наших испитаника а 7,1% се већ бави пољопривредом. Остали испитаници не желе да се бави пољопривредом иако око половина њих имају могућности за бављењем пољопривредном граном.

Град Лозница спроводи током године одређене активности како би се млади подстакли на запошљавање и предузетништво. Услуге за младе из области саветовања обухватају низ активности којима се млади оспособљавају да идентификују сопствене потенцијале способности и компетенције као и да се информишу о различитим занимањима и донесу одлуку о свом будућем занимању. Ове активности спровode се у Омладинском центру у сарадњи са НСЗ и средњим школама, преко Мреже ђачких парламената.

Такође се у Омладинском центру организују Програми подршке самозапошљавању кроз едукативно - менторске активности за развој пословних идеја.

НСЗ организује Програм стручне праксе намењен незапосленим младим лицима која немају радно искуство у струци за коју су стекли одговарајуће образовање. Ова мера омогућава лицима стручно оспособљавање за самосталан рад у струци, у складу са квалификацијом коју поседују.

НСЗ Лозница кроз сајам запошљавања повезује понуду и потражњу за запошљавањем. Сваке године организује се у Лозници сајам запошљавања на којем послодавци домаћих и страних компанија, предузећа и предузетника, представљају потребе за запошљавањем кандидатима различитих образовних профила и степена стручне спреме.

Средње школе тог дана организују „Дан отворених врата“ за ученике осмог разреда, који се том приликом информишу и упознају са потражњом на локалном тржишту рада, што ће им помоћи при одабиру будућих занимања.

Током године Регионална развојна агенција ученицима завршних година организује предавање на тему „Предузетништва и предузетничке културе“. Кроз саветодавни рад са младима, пружају се одговори на питања како и да ли започети сопствени бизнис, која су занимања тражена и плаћена дипломом средње школе, које пословне вештине помажу у било којој каријери, представљају се примери добре праксе.

Национална служба за запошљавања одобрава бесповратна средства, омогућавају младим да се упусте у развој бизнис идеја. У 2023. години у односу на претходну, проценат младих жена које су у Лозници искористиле бесповратна средства за развој бизнис идеја већи је за 15%. Углавном се ради о отварању књиговодствених агенција, козметичких салона, фризерских салона, домаће радиности, разних производних делатности-породични бизниси. Према подацима НСЗ Лозница, све је веће интересовање младих за предузетништво.

Омладински центар кроз различите пројекте у сарадњи ОЦД, ради на пружању подршке младима да унапреде свој положај на тржишту рада, организујући сусрете размене искустава са лозничким привредницима како би се млади информисали, добили идеје и упознали са неопходним пословним вештинама. На радионицама са младима ради се на обукама за писање биографије, пословног писма и стицању вештине пословне комуникације а симулирају се и пословни интервјуи и стратегије тражења запослења.

НСЗ спроводи програм „Моја прва плата“, али не постоји интересовање младих због минималне финансијске надокнаде за рад. Веће интересовање младих је за стручну праксу.

Због запослења или школовања град би напустило према нашем истраживању 57% младих (32% би отишло у друге градове Србије а 25% у иностранство). 43% испитаника види своју будућност у Лозници.

Велика већина младих заинтересована је за покретање сопственог посла, али немају довољно знања и вештина због чега је неопходно осмишљавање програма и информисаност младих, како би се оспособили за покретање сопственог посла. Кроз рад са младима, закључено је да желе практична знања и да се не осећају сигурним у професији након стицања дипломе, заинтересовани су да прошире своја знања и вештине и ван система формалног образовања.

Кроз фокус групе дати су предлози за формирање фонда за младе града Лознице чија ће се средства користити за подстицање запошљавања младих, самозапошљавање, стручно усавршавање, као и за друге потребе младих.

5.2.1. SWOT анализа запошљавање

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Младалачка енергија, снови, перспектива, будућност, покретачка снага друштва • Мотивисаност младих • Спровођење обука за активно тражење посла • Организовање сајма запошљавања • Јавни радови • Стручна пракса • Спровођење програма „Моја прва плата“ • Субвенције за програме самозапошљавања • Спровођење обука за незапослена лица • Спровођење професионалног оспособљавања за ученике завршних разреда средњих школа • Мобилност младих и студената 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољно животно искуство, недовољно радно искуство • Неинформисаност • Недостатак предузетничких вештина • Недостатак вештина за активно тражење посла (писање биографије, мотивационог писма, вођење интервјуа,...) • Недостатак знања о бизнис планирању • Недостатак програма за економско оснаживање друштвено осетљивих група младих • Недостатак практичних знања неопходних за заснивање радног односа • Недостатак програма каријерног вођења и саветовања • Недовољна заинтересованост послодаваца за младе • Неплаћена практична настава • Немотивисаност младих и недостатак подршке • Неусклађеност конкурса за младе са стратегијом за младе
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Запошљавање младих, усавршавање младих, свеобухватна инклузија младих у локалну заједницу и све остале поре друштва • Програми, конкурси домаћих донатора и фондација • Интернет платформе за младе 	<ul style="list-style-type: none"> • Миграција младих у веће градове и иностранство • Пролонгирана незапосленост • Недовољан број образовних профила • Економска и политичка нестабилност

<ul style="list-style-type: none"> Програми размене студената, младих. 	
---	--

5.3. образовање младих

Образовање младих је основни фактор за остваривање других права. Кроз формално, неформално и информално образовање, млади се оснажују да самостално обликују своју будућност и активно учествују у креирању омладинске политике.

Град Лозница има 14 матичних основних школа са 29 издвојених одељења, 4 средње школе, једну приватну средњу школу, једну музичку школу, Предшколску установу „Бамби“ и две високошколске установе - приватни факултети акредитовани од стране Министарства просвете.

Табела 5. Број ученика/деце и наставника/васпитача у школској 2023/2024. години у Лозници

Школска 2023/2024	Основна школа	Средња школа	Предшколска установа
Број ученика/деце	5507	2876	648
Број наставника/ васпитача у ОШ и средњим школама	1224		257
Број ученика са инвалидитетом	48	14	

У поређењу са подацима школске 2022/2023. године, број ученика који похађају основну школу је у благом паду, за око 5% је мање уписних ученика, а за средњу школу су непромењени подаци.

Број ученика основних школа:

-2022/23. школске године - 5.556

-2023/24. школске године – 5.507

Број ученика средњих школа

-2022/23. школске године – 2.876

-2023/24. школске године – 2.876

Број деце уписаних у Предшколску установу "Бамби" је остао исти.

Што се тиче средњих трогодишњих и четворогодишњих школа, евидентира се стабилан број уписаних ученика.

Град Лозница издваја средства за унапређење образовања, тако је из буџета града Лознице за средње образовање за 2022. годину издвојено је 72.115.000 динара, а за 2023. годину 78.412.000 динара, што је за 8% више него 2022. године.

За основно образовање у буџету града за 2022. годину планирано је 246.103.230 динара (реализовано је 191.260.405 динара), а у 2023. години планирано 307.203.524 динара (реализовано је 215.155.124 динара).

Такође се улаже у стручно оспособљавање запослених у основним и средњим школама.

У буџету града Лознице планирана средства за стручно усавршавање запослених у школама:

2022. године – 2.200.000 динара укупно (1.750.000 за основне и 450.000 за средње школе) и 2023. године – 2.562.500 динара укупно (2.320.000 за основне и 242.500 за средње школе).

Према спроведеном истраживању, у односу на укупан број анкетираних 1050 испитаника, 24 % сматра да је за запослење неопходна диплома, 70% сматра да је неформално образовање значајно за стицање практичних вештина и знања који су неопходни за запослење. Истраживање такође показује да је младима потребна додатна мотивација за образовањем, али и мотивација за подстицање волонтеризма и активизма младих.

У 2022. години донета је Одлука о награђивању ученика и студената са подручја града Лознице којом су дефинисани услови и критеријуми за награђивање ученика основних и средњих школа, студената на основним студијама, студената који су припадници ромске националне мањине и студената са инвалидитетом.

У 2022. години градска награда додељена је за 93 студента (56 девојчица и 37 дечака) а 2023. године 92 студента су добитници градске награде (59 девојчица и 33 дечака).

Средства се издвајају и за успешне ученике основних и средњих школа који постижу резултате на републичким такмичењима из различитих области. За градску награду ученицима (током 10 месеци годишње) и једнократну награду за освојене резултате на републичким или међународним такмичењима у 2022. години утрошено је 2.081.000 динара, а у 2023. години 4.468.000 динара.

Проблеме у образовању виде кроз недостатак опреме која недостаје у школама, недостатак високошколских установа, неувођење нових образовних смерова и сл.

Млади сматрају да ученици након заршених средњих школа немају довољан ниво знања, да су несигурни и нису оспособљени за обављање послова за које су се школовали. Млади су незадовољни техничком опремљеношћу образовних установа у оквиру формалног образовања. Сматрају да је неопходно увести механизам оцењивања наставника како би се подигао квалитет и задовољство ученика.

Млади сматрају да су неопходне ваншколске активности као и међушколске заједничке активности по принципу такмичења дебата (квизови, спортска такмичења,...) и сл.

Учесници фокус група сматрају да је неопходна континуирана едукација наставног особља у области комуникације са ученицима и увођење механизма награђивања наставника који се додатно ангажују кроз различите ваннаставне активности.

Кроз консултативни процес, уочава се да скоро трећина младих није запослена у струци за коју су се школовали и траже начине да се преквалификују и додатно образују како би се запослили. Тако да су млади или неквалификовани или квалификације које поседују нису потребне радном тржишту, па је констатован проблем неусклађености тржишта и образовног система.

За учење нових вештина ван редовног система образовања млади долазе до информација на интернету 36,6%; од стручних лица, удружења и институција информацију за стицање вештина тражи 30% испитаника, од породице и родитеља 15%. Њих 17% самостално учи коришћењем литературе на одређену тему а остали нису сигурни шта би учинили. Млади су заинтересовани за неформалне облике образовања, највише их занимају теме у области програмирања, дизајна, маркетинга (48% младих); 28% сматра да су комуникацијске вештине значајна тема неформалне едукације, 24% жели едукације из области предузетништва, туризма и спорта.

Истраживање је показало да младима недостају информације, због чега су често искључени из активног живота и друштвених дешавања, па се стиче утисак да нису заинтересовани. Више од 40% испитаника није упознато са радом Канцеларије за младе (КЗМ), нису информисани о различитим волонтерским акцијама, неформалним облицима едукација и другим програмима за младе које Град организује преко КЗМ. Тако је према спроведеном истраживању само 20% младих учествовало у едукативним програмима, само 8% у вршњачкој едукацији, 7% у он лајн едукацији, а 36% у школским ваннаставним активностима. Више од половине испитаника наводи да су разлози неучествовања у различитим едукативним програмима и активностима неинформисаност и недостатак времена, 15% није мотивисано, за 8% садржаји нису занимљиви, док само 12% учествује у активностима неформалног образовања.

Млади не користе могућности неформалног образовања, осим учења немачког или енглеског језика због одласка у иностранство. Млади не знају за могућности неформалног образовања, а и наставници у неким случајевима не препознају значај овог вида образовања за лични развој и стварање услова младој особи за стицање конкурентности на тржишу рада. Кроз фокус групе са младима и институцијама, истакнут је значај промовисања вредности, успеха, талената младих као и изналажење механизма за награђивање успешних и талентованих ученика, што се може огледати кроз бесплатне термине у спортским клубовима, концертима, екскурзијама и сл.

5.3.1. SWOT анализа образовање

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> Међусобна сарадња ученичких парламената 	<ul style="list-style-type: none"> Недовољно развијено дуално образовање

<ul style="list-style-type: none"> • Подршка локалне заједнице – канцеларија за младе • Бројне манифестације на нивоу Града које укључују ученике • Конкурси, академије и хуманитарне акције • Подршка (финансијска) надареним ученицима кроз стипендије и награде • Организовање спортских активности и такмичења • Културно-образовни центар Тршић, научно-технолошки центар • Ентузијазам професора 	<ul style="list-style-type: none"> • Неусклађеност образовних профила са потребама и интересовањима младих • Недовољно учешће медија у промовисању образовања • Не постоји стручна пракса после школе која би била плаћена за све ученике • Недовољно опремљене просторије за вежбе и практичну наставу • Не постоје бесплатни курсеви страног језика и спортских активности • Не постоји саветовалиште за младе ван здравствених установа и школа • Недовољно развијена међушколска сарадња • Непостојање континуирано стручно усавршавање запослених у школама • Немотивисан кадар • Непостојање механизма за награђивање просветних радника који се ангажују додатно у ваннаставној активности • Мањак ваннаставних активности • Слаба промоција здравог начина живота • Недовољно ваншколских активности
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Континуирана сарадња свих школа на нивоу Града • Организација догађаја (активно учешће свих школа) • Платформа за младе на нивоу Града • Размена ученика („Да ја будем у твојој кожи“) • Стипендије ученика 	<ul style="list-style-type: none"> • Медији – непримерени садржаји • Доступност и разноврсност психоактивних супстанци • Немогућност стипендирања ученика • Ограничење излазака

<ul style="list-style-type: none"> • Учествовање у пројектима и креирању идеја • Друштвено користан рад (укључивање младих) 	
---	--

5.4. Култура, мобилност, волонтеризам

Установе културе у граду: Научно-образовно културни центар „Вук Караџић“ у Тршићу; Центар за културу ”Вук Караџић”; Библиотека Вуковог завичаја; КУД ”Вук Караџић”; Музеј Јадра, Музеј Вукових сабора, Вукова спомен кућа, Музеј језика и писма, Доситејев музеј. У Граду постоји један биоскоп са 321 местом. Према подацима Завода за проучавање културног развоја, број посетилаца током године је 5219 посетилаца од којих је 20% младих (податак из 2021.године). Број посетилаца музеја према истом извору, износио је 49739 посетилаца од којих је око 30% младих. У Граду не постоји позориште.

Туристичка организација града у оквиру својих годишњих програма и у сарадњи са другим организацијама као и КЗМ спроводи различите манифестације, уз укључивање младих.

Манифестације и акције у току године који укључују младе у друштвени/културни живот у граду (и волонтирање):

- Приђи срцем
- Статус Фест
- Сајам цвећа
- Матурски дефиле
- Дечији карневал
- Фестивал „Лила Ло“
- Покрени точак здравља
- Зимски фестивал
- Међународни фестивал фолклора „Распевано пролеће“
- Међународни фестивал фолклора „Под Иверком село што је“
- Дан града
- Краљевски карневал
- Смотра фолклора „Подриње кроз игру и песму“
- Фестивал „На раскрсници“
- Међународна регата „Дрина је само једна“
- Светски дан младих
- Wolf – DJ фестивал
- Међународни фестивал фолклора „Миодраг Миша Сперњак“
- Спортске манифестације (Хард Ендуро, мото скупови, КУП „Дани Дрине“,...)
- Еколошки камп
- Wellness day

- Be active day
- Вуков сабор
- Бачки Вуков сабор
- Фестивал глумачких остварења
- Културно- уметнички програми, концерти, промоције и презентације, конференције и други стручни и научни скупови, спортски и хуманитарни догађаји, изложбе итд.

Млади у Лозници су кроз програме Канцеларије за младе укључени у јавне културне догађаје, размене и волонтерске акције које се организују у Граду. Међутим, у разговору са младима, доступни садржаји нису разноврсни, млади су често незаинтересовани или нису информисани о друштвеним и културним догађајима и дешавањима. Млади желе просторе за забаву, дружење, спорт, интересантне садржаје прилагођене њима. Према њиховом мишљењу углавном су такви програми осмишљени за одрасле.

За информисаност, 70% младих користи интернет, друштвене мреже као што је ТикТок и Инстаграм, као и неке портале који се користе путем интернета. Телевизију као извор информисања користи 10% младих, дневне новине и часописе користи 0,5% младих, осталима су интересантни и други начини информисања, путем билборда, постера а често се информације добију од пријатеља, у школи, од другова.

У разговору са младима привлаче их они садржаји који су занимљиви и прилагођени њима.

Када је провођење слободног времена у питању, 53,5% младих заинтересовано је за организовање концерата у граду, 49,3% за спортске догађаје, 48,4% за излете и школе у природи, 47% за биоскоп на отвореном, а 19% за позориште.

Према спроведеном истраживању, на питање да ли постоје различити садржаји за провођење слободног времена, 15,15% сматра да постоје, 38% није сигурно да такви садржаји постоје. Остали нису задовољни са садржајима који омогућавају квалитетно провођење слободног времена у области културе, мобилности, волонтеризма.

Млади најчешће проводе време у дружењу са вршњацима и пријатељима, њих 48% је то изјавило, 10% се бави спортом у слободном времену, 25% је на интернету и друштвеним мрежама, 2% се бави едукативним активностима, 2% прати културна дешавања у Граду у слободном времену, 5% је на журкама, 3% у кладионицама, а остали проводе време у хобијима, са партнером, породицом, на пецању, учењу, шетњи и сл. док је 2% изјавило да нема слободног времена.

Током фокус групе, млади се углавном изјашњавају да им нису познате информације о јавним догађајима, културним манифестацијама у Граду, мада се у истраживању 70% младих изјаснило да су информисани о друштвеним дешавањима највише путем интернета.

Млади замерају што су спортски клубови углавном доступни младима који су у прилици да плаћају чланарину. Предлози су да је потребно више културних и спортских дешавања за

младе који су бесплатни, да је потребно благовремена информисаност и веће укључивање младих у организацију догађаја. Неопходна је промоција волонтеризма и обуке о врстама и начинима мобилности младих, умрежавање институција које имају програме за младе, као и платформа за међушколску сарадњу.

5.4.1. Swot анализа култура, мобилност, волонтеризам

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Реализација и организација манифестација посвећених ђачком стваралаштву и образовању (Ђачки Вуков сабор, Вуков сабор, Дани Јована Цвијића, Мићини и Верини дани, Лила Ло, Зимски фестивал, Фестивал фолклора, карневали, концерти) • Обуке за писање пројеката • Школски турнири • Вршњачке едукације • Еколошке акције • Хуманитарне акције • Друштвене активности • Активно партнерство • ТОГ Лознице са КЗМ Лознице (организација догађаја и волонтирање) • Активно партнерство ТОГ Лознице са Средњом економском школом (туристичка и угоститељска занимања), волонтирање и стручна пракса • Опредељење ТОГ Лознице да ради са младима на стварању услова за активно и организовано учешће у друштвеној добробити кроз: <ul style="list-style-type: none"> - Могућност укључености у креирање културних садржаја у складу са њиховим интересовањима - Могућност за квалитетно провођење слободног времена 	<ul style="list-style-type: none"> • Отежана доступност друштвеним/културним садржајима и могућности волонтирања у руралним подручјима • Млади из руралних подручја су искључени из друштвених и културних дешавања • Незаинтересованост младих за друштвени/културни живот у Граду и волонтирање • Недовољна информисаност младих о друштвеном/културном животу у граду и предностима волонтирања • Мањак мотивације код службеника/ца у институцијама који/е раде на политикама и програмима за младе на локалном и националном нивоу • Мањак културних манифестација у Граду • Непостојање удружења младих која се баве културом • Недовољно промовисана култура волонтеризма међу младима • Непостојање волонтерског центра • Недовољна укљученост младих у организацију манифестација • Недовољно простора за младе за дружење и забаву • Немогућност бесплатног бављења спортом

<p>- Могућност за активно учешће младих у друштвеном животу - Могућност за неформално образовање и информисање прилагођено потребама младих</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољно културних садржаја занимљивих за младе • Недовољна промоција спорта • Не постоје подаци о броју младих који се баве спортом • Недостатак финансија за могућност бесплатног бављења спортом
<p>МОГУЋНОСТИ</p>	<p>ПРЕТЊЕ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Стратешка докумената које је донела Влада Републике Србије у последње две године односе се на подстицање рађања, олакшано становање, као и подстицаје за младе за предузетништво и за стварање услова за смањење емиграције младих, те се очекује да ће се њиховим успешним спровођењем утицати и на побољшање свести и укључености младих у друштвени/културни живот у Граду и волонтирање • Доступност и ефикасност дигиталног информисања за младе • Приступ ЕУ програмима који су намењени укључивању младих у друштвени/културни живот и волонтирање 	<ul style="list-style-type: none"> • Одлив младих у иностранство • Миграције младих • Процес демографског старења становништва • Економска криза • Некоординисаност процеса укључивања младих у друштвени/културни живот у граду и волонтирање • Неефикасност стратешких докумената • Непостојање иницијатива од стране омладинских удружења за иницирање потреба младих • Млади одустају од бављења спортом након завршетка средње школе • Недовољна свест о опасностима на друштвеним мрежама и интернету

5.5. Здравље и безбедност младих

Према спроведеном истраживању 16% младих сматра да су услуге здравствене заштите за младе добре а 57% је мишљења да је здравствена заштита коректна али да постоји потреба за унапређењем када су млади у питању, 14% сматра да није добра здравствена заштита а осталима нису познате прилике у систему здравствене заштите.

Према истраживању, 80% младих није пробало психоактивну супстанцу- дрогу. У последњих месец дана, алкохол није конзумирало 60% младих а цигарете не конзумира 85,9% младих. Дрога је лако доступна, 57,7% младих тако мисли, 40,4% не зна да ли је доступна, а 1,9% сматра да је тешко доћи до дроге и да није доступна. На питање да ли имаш друга или другарицу који/а конзумира дрогу, 68,1% се изјаснило да познаје неку особу из окружења која конзумира неку психоактивну супстанцу (ПАС). Овај одговор није у корелацији са одговором из анкете да 80% младих не конзумира ПАС, а да познају скоро

70% младих који конзумирају неку ПАС, што нас је навело на питање у којој мери су млади давали искрене одговоре током анкетирања.

Одговор смо добили на фокус групи са младима (одржане су 4 фокус групе-80 учесника) на којима су млади отворено разговарали о томе да је дрога доступна, да се знају цене, да не постоји адекватан систем контроле надлежног органа у парковима. Говорили су да се знају места где се продаје дрога. Према мишљењу већине, дрога се конзумира најчешће у изласцима, на журкама и то марихуана, екстази, спид а у школи снус који се може наћи и у слободној продаји. Родитељи не знају за оваква понашања деце, а млади немају свест о опасностима и не знају на који начин помоћи другу у кризној ситуацији. Присутан је став „сви“ користе, „сви“ се понашају проблематично, склони су генерализовању проблема. Када су наведени да кажу колико младих у одељењу користи дрогу, резултат је да око 20-30% младих користи а да заправо већина не користи дрогу.

У консултацији са Националном канцеларијом за борбу против дрога Владе Републике Србије, констатовано је да школе и факултети треба да обезбеде програме превенције засноване на доказима, да имају одговарајуће политике за решавање употребе супстанци. Циљ је не само смањење употребе супстанци, већ и смањење учесталости насиља, побољшање учења, промовисање виших академских постигнућа и стварање боље школске климе.

У дискусији је констатован проблем који настаје при идентификацији злоупотребе дрога код тинејџера, а који се огледа у томе да они симптоми злоупотребе дрога којих је већина људи свесна, код тинејџера може да изгледа као нормално понашање. Такође, проблем је представити родитељима проблем детета јер родитељи не желе да види проблематичне узроке понашања, као и злоупотребу дроге у почетној фази код свог детета (тинејџера).

Изазов представљају нове психоактивне супстанце и нови облици адиктивних понашања (коцкање, зависност од интернета и друштвених мрежа), а нема довољно ефикасних интервенција у заједници и истраживања у овој области, што је неопходно јер ће омогућити рану интервенцију и спречавање последица.

На питање да ли сте жртва насиља, 77% младих се изјаснило да нису жртве насиља. Од оних који су били жртве насиља, њих 47% су жртве вербалног насиља, 24% неког другог облика насиља, 17% физичког насиља, 6% дигиталног, 4% сексуалног, 2% економског.

Само 18% младих који су били жртве насиља се обраћало за помоћ институцијама и то 4% се обратило полицији, 1% тужилаштву, 2% Центру за социјални рад, 3% КЗМ и школи 5%.

Млади, према истраживању, сматрају у 43% случајева да је насиље присутно у партнерским везама.

Кроз фокус групе, стечена су сазнања да је насиље присутно, како вршњачко тако и партнерско. Девојке трпе физичко а младићи психичко али и физичко насиље. Млади не праве разлику између насилног и ненасилног понашања. Младима није познат Закон о спречавању насиља, нису познати механизми заштите и спречавања насиља. Не знају коме се треба обратити. Немају поверење у институције. Имају заштиту у школи али сматрају да

је насиље присутно на улицама. Младићи се осећају небезбедно у изласцима, имају страх од појединаца који провоцирају туче и насиље. Мада је анкета показала да се 20% младих осећа небезбедно у граду, 80% сматра да је Лозница безбедан град. Небезбедно се осећају у појединим квартовима у граду, на местима напуштених зграда, неосветљеним местима, ненасељеним местима, на градилишту, аутобуској станици, у неосветљеним пролазима, у тзв „Шилеровој улици“, Пајдо парку ноћу, места где се окупљају мигранти, Крем клубу, парку Цијићеве школе. Млади имају страх од туче испред клубова, насилних момака, алкохолисаних и под утицајем дроге, имају страх од миграната.

На питање да ли би ти значило да у твом граду постоји саветовалиште за младе где би могао/ла да се бесплатно саветујеш о разним темама/проблемима, 49% се изјаснило да би им значило да постоји саветовалиште за младе, 42% нема став по том питању и непозната је улога саветовалишта у здравственом систему а 10% је рекло да није потребно саветовалиште за младе.

Кроз фокус групе дошло се до сазнања да је младима потребна саветодавна помоћ и подршка у одређеним областима али не желе да ова институција функционише у оквиру здравствене установе. Млади немају поверење у здравствени систем када је поверљивост података у питању. Сматрају да се у Граду све прича и да „цуре“ информације од стране здравствених радника.

Када је у питању здравље, млади се осећају добро и здраво. Током фокус група, наводили су се проблеми младих са менталним здрављем, анксиозношћу, стресом, притисцима средине, вршњака, школе, родитеља. Говорили су о недовољно информација када је сексуалност у питању, репродуктивно здравље и сл., о нарушеном физичком здрављу говорили су млади старосне доби од 25- 30 година.

Истраживањем се дошло до податка да је стоматолога посетило 70% испитаника, гинеколога 20% младих а превентивне прегледе код лекара обавило је свега 10% младих. Током фокус група дошло се до сазнања да млади не знају шта су заправо превентивни прегледи и зашто би требало да се обављају. Систематске прегледе обављају млади који су у образовном систему. Остали углавном не обављају превентивне прегледе, осим када је потребно због посла или издавања возачке дозволе.

Када је репродуктивно здравље у питању, младима су позната средства за контрацепцију. 68% младих користи кондом док 32% младих не користи контрацептивна средства током сексуалног односа. Сматрају да се веома рано ступа у сексуалне односе, према њиховом мишљењу граница се померила на основношколски узраст, па програме превенције и заштите репродуктивног здравља треба започети пре поласка у средњу школу.

Према подацима здравствених установа у Лозници присутан је и проблем гојазности код млађе популације, све чешћа појава шећерне болести, болести ендокриног система и сл.

Такође, све је више младих који имају проблем са стерилитетом а у порасту је и број малолетничких трудноћа као и намерних прекида трудноћа код млађих жена до 30-те године.

Када је у питању физичка активност, углавном се мањи проценат (18%) активно бави спортом. Углавном млади посећују теретане на отвореном, а спортом се у највећем проценту баве рекреативно, наводећи да су високе чланарине спортских клубова, што многе спречава да се укључе у спортске активности.

На фокус групама млади су предлагали бољу расвету по граду, бицикличичке стазе, подземне пешачке прелазе, озелењавање градског језгра, постављање тротоара, успостављање јавног превоза у циљу боље комуникације села и града, радне акције, друштвено користан рад.

Млади сматрају да им је неопходна додатна едукација о здрављу и здравим стиловима живота, али је неопходно осмислити нове програме прилагођене младима, приступе који би побудили интересовања и подигли свест о значају личне бриге за здравље.

5.5.1. SWOT анализа здравље и безбедност младих

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Подршка Града за програме унапређења здравља младих • Постојање Канцеларије за младе • Служба за здравствену заштиту младих • План јавног здравља • Савет за здравље и животну средину • Превентивни програми • Организовање датума по календару здравља • Активне НВО које се баве промоцијом здравља и здравих стилова живота • Постојање спортских клубова, базена, паркова, теретана на отвореном • КЗМ са програмима за младе у области здравља и здравих стилова живота • Подршка медија у промоцији здравих стилова живота • Постојање спортских клубова • Отворен базен, атлетске стазе, фудбалски терени, теретане на отвореном, школски паркови • Вршњачка едукација на различите теме 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољна улагања у превентивне програме • Несинхронизоване процедуралне активности • Неповећење младих у здравствене раднике • Недовољна знања о значају превенције • Не постоје програми за бесплатну рекреацију и спорт • Непостајање саветовалишта за младе и саветовалишта за исхрану • Неадекватна психолошка подршка (предбрачног саветовалишта, саветовалишта за контрацепцију, саветовалишта за брак и породицу) • Недовољан степен информисаности младих о здрављу и здравим стиловима живота • Не постоји континуирани програми едукације на теме превенције болести зависности (дрога, алкохол, коцка, нове зависности)

<ul style="list-style-type: none"> • Црвени крст имплементира програме за здравље младих • Развој спортске инфраструктуре • Мултидисциплинарна сарадња: (укљученост свих државних органа и организација цивилног друштва) • Постојање предходне Стратегије и Акционог плана за борбу против болести зависности • Постојање Мултидисциплинарног тима 	<p>репродуктивно здравља, ППИ, контрацепције</p> <ul style="list-style-type: none"> • Недостају кампање на подизању здравствене и физичке културе • Повећан број младих са проблемом гојазности • Немотивисаност младих • Недовољана знања младих о здрављу • Незадовољство младих здравственим системом, чекање на прегледе, непостојање одговарајућих специјалности и сл. • Проблем при идентификацији злоупотребе дрога код тинејџера, може да изгледа као нормално понашање • Отежана сарадња са родитељима и неприхватање ризичног понашања детета • Неадекватни медијски садржаји
<p>МОГУЋНОСТИ</p>	<p>ПРЕТЊЕ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Законска регулатива у области забране пушења, забране продаје алкохолних пића млађим од 18 година, забране насиља, дискриминације и сл. • ЕУ фондови за унапређење здравља младих • Системски приступи здрављу и безбедности младих • Законска регулатива у области здравља младих • Развој технологије и бољи приступ младима кроз прихватљиве канале комуникације (друштвене мреже и сл.) • Међусекторска сарадња у спровођењу едукативних програма 	<ul style="list-style-type: none"> • Пораст фактора ризика за младе • Повећање понуде и потражње ПАС • Измењен систем вредности код младих • Појава нових опасности (синтетичке дроге, нови облици зависности-коцка и сл.) • Одлив стручног кадра и стручних радника који би радили са младима • Демографски проблеми и измене норматива у области здравствене заштите • Миграције младих • Недостатак финансија за програме здравља • Непознавање законских процедура у приступу услугама здравствене заштите • Недостатак бриге о сопственом здрављу

<ul style="list-style-type: none"> • Мултидисциплинарна сарадња (укљученост свих државних органа и организација цивилног друштва) • Постојање Стратегије и Акционог плана за борбу против дрога • Постојање Мултидисциплинарног тима • Вршњачка едукација • Савет за борбу против болести зависности • Сарадња установа, организација и школа • Програми КЗМ за борбу против БЗ • Позитивна политичка клима за спровођење мера против болести зависности • Већа укљученост родитеља у програме превенције • Јачање ставова и норми против дрога 	<ul style="list-style-type: none"> • Млади нису у фокусу здравственог система • Проблем који настаје при идентификацији злоупотребе дрога код тинејџера се огледа у томе да они симптоми злоупотребе дрога којих је већина људи свесна, код тинејџера могу да изгледају као нормално понашање • Родитељ не жели да види проблематичне узроке понашања, као и злоупотребу дроге у почетној фази код свог детета (тинејџера) • Неадекватни медијски садржаји • Изазов представљају нове психоактивне супстанце и нови облици адиктивних понашања (коцкање, зависност од интернета и друштвених мрежа) • Недостатак истраживања у области зависности и ефикасности мера за сузбијање зависности • Приступи превенцији за које нема доказа о корисности су често популарни међу креаторима политике, школским управама и родитељима • Повећање знања ученика пружањем чињеница у вези са специфичним супстанцама може учинити ученике информисанијим потрошачима • Бивши корисници дрога који дају сведочења могу се деци учинити гламурозним или могу злоупотребу драга схватити као сензацију • Тактике застрашивања и застрашујуће приче које преувеличавају и погрешно представљају злоупотребу супстанци и опасности, често су у
---	---

	супротности са сопственим искуствима ученика и искуствима њихових вршњака
--	---

5.6. Социјална инклузија младих

Социјална инклузија младих је основа социјалне политике усмерена према младима, посебно из осетљивих група. Млади уопште су у категорији друштвено осетљиве групе у односу на друге старосне категорије, јер су у наповољнијем положају, не располажу имовином, тешко се запошљавају и теже долазе до некретнина, економски су зависни. Ситуација се погоршава када се ради о младима у руралним подручјима, млади Роми, млади са инвалидитетом, млади без родитеља и сл. Према Закону о младима, млади су старосне доби од 15-30 година, а према Закону о социјалној заштити до 26 године живота, па су одређене услуге које су приоритет за младе у оквиру социјалне политике усмерене на младе до 26. године.

Такође, услуге социјалне заштите усмерене на друштвено осетљиве групе које пружа цивилни сектор, углавном су пројектног типа па се услуге прекидају са завршетком пројекта.

Кроз постојеће услуге социјалне заштите за младе, циљ је ка усмеравању младих ка самосталном и одговорном проналажењу решења која ће допринети њиховом потпуном остварењу у друштву.

Ова Стратегија обухвата рањиве групе младих: млади угрожени сиромаштвом, млади Роми, млади са инвалидитетом, млади који живе у избеглиштву и расељењу, млади родитељи, млади без родитељског старања, млади жртве насиља.

Табела 6. Број младих од 15- 30 година на евиденцији ЦСР по полу и категорији лица

	Категорија лица	Мушко	Женско	Укупно
1.	Роми (од 15-17 година)	5	17	22
2.	особе са инвалидитетом (18-26 година)	49	19	68
3.	лица без родитељског старања (15-18 год.)	16	6	22
4.	лица са поремећајем у понашању (16 до 20 година)	Без података	Без података	280

5.	жртва насиља у породици од 15 до 18 година .....9 од 18-26 година.....19	Без података	Без података	28
6.	Корисници Дневног боравка за децу и младе са сметњама у развоју од 15 до 30 година	5	9	14
7.	корисници услуге социјално становање у заштићеним условима од 15 до 30 година	1		1
8.	Укупно			435

Извор: Центар за социјални рад Лозница, децембар 2023.год.

Према подацима ЦСР, највећи број младих је из категорије лица са поремећајима у понашању (Табела 6), њих 280, затим су ту особе са инвалидитетом, Роми, лица без родитељског старања.

База података особа са инвалидитетом не постоји, тај број се према проценама Удружења особа са инвалидитетом креће од 500-600 особа, укључујући како физички тако и инвалидитет услед сметњи у менталном развоју.

Установе и организације поседују своје податке на основу којих се орјентационо процењује број младих особа са инвалидитетом. Тако је у ЦСР регистровано 82 лица са инвалидитетом старости од 15-30 година. Интерресорна комисија која даје мишљења за одређеном врстом подршке за децу и младе са инвалидитетом формира базу на основу поднетих захтева од физичких или правних лица и региструје 83 деце и младих са сметњама у развоју којима је дато мишљење за услугама подршке. Од тога, 45 су млади од 15-30 година. Национална служба за запошљавање региструје 166 особа са инвалидитетом, од којих је 15 лица старости од 20-30 година.

Из буџета Града сваке године се издвајају средства за удружења и организације особа са инвалидитетом и подржавају активности које могу утицати на бољи статус ових лица. Тако су обезбеђена паркинг места за особе са инвалидитетом, тактилне стазе, рампе на већини јавних установа, организују се трибине, обележавају значајни датуми из календара здрављ, а како би се јавности приближили проблеми са којима суочавају и предузеле мере за подизање квалитета живота ових особа.

Према попису становништва из 2022. године, у Лозници живи 590 Рома (број оних који су се тако изјаснили), од којих су млади око 50% од укупног броја. Заступљена је и категорија младих имиграната који су смештени у прихватном центру у Бањи Ковиљачи и који су такође социјално угрожена категорија лица. Тренутно, према подацима Центра у Бањи Ковиљачи смештено је 60 лица (податак на дан 28.12.2023.године), од којих је 60% младих

до 30 година старости. Према налазу фокус група, млади показују емпатију према особама са инвалидитетом, али сматрају да немају довољну подршку система за боље услове живота. Сматрају да су потребне олакшице, запошљавање особа са инвалидитетом, оснивање социјалних предузећа али и акције помоћи и подршке.

У Лозници је организована и народна кухиња за социјално угрожене категорије лица, а такође Црвени крст, ЦСР, КЗМ, НВО кроз различите програме пружају подршку младима са инвалидитетом, младима из социјално угрожених категорија. Дневни боравак „Сунце“ омогућава и едукативне програме за младе, и подршку породицама.

Социјално становање у заштићеним условима је услуга која се реализује уз финансијску подршку буџета и Комесаријата за избеглице.

Дневни боравак за особе са сметњама у развоју је услуга која је намењена младима са интелектуалним тешкоћама. Реализује се у Дневном боравку „Сунце“ и доступна је осам сати дневно током пет радних дана у недељи.

Лични пратилац детета је услуга која намењена деци са сметњама у развоју. Право на услугу, према одлуци Града, имају ученици основних и средњих школа из материјално угрожених породица.

Услуга „Помоћ у кући“ је услуга коју пружа Центар за социјални рад и Удружење грађана "Светионик". Услуга се пружа одраслим лицима и лицима са инвалидитетом. Услугом су обухваћени младе особе са инвалидитетом.

У граду Лозници раде две установе социјалне заштите – Центар за социјални рад Лозница и Дом за смештај деце и младих "Вера Благојевић" у Бањи Ковиљачи. Поред њих, у Лозници постоји и Радна јединица Центра за породични смештај и усвојење.

5.6.1. SWOT анализа социјална инклузија

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Постојање институција за подршку младима • Финансијска подршка града Лознице 	<ul style="list-style-type: none"> • Не постоји регистар особа са инвалидитетом • Незапосленост особа са инвалидитетом

<ul style="list-style-type: none"> • Умреженост особа са инвалидитетом • Постојање удружења и организација особа са инвалидитетом • Подршка локалне заједнице друштвено осетљивим групама 	<ul style="list-style-type: none"> • Услуге намењене друштвено осетљивим групама пружају се пројектно и од наменских трансфера • Смањена могућност запошљавања особа са инвалидитетом • Стигматизација ОСИ, Рома, миграната • Недостатак спортских активности за особе са инвалидитетом • Сужен круг друштвених активности • Недостатак простора за дружење, забаву, едукацију и додатне активности • Недовољна мотивација • Неинформисаност • Низак ниво самопоштовања, самопоуздања • Низак степен образовања • Мањкавост архитектонске приступачности за ОСИ • Недовољан информисаност ОСИ о услугама • Немогућност коришћења превоза за ОСИ • Недостатак средстава асистивне технологије у школама • Недостатка услуге персоналне асистенције и педагошких асистената као и здравствених медијаторки за младе жене Ромкиње • Недовољна видљивот потреба социјално угрожених категорија младих
<p style="text-align: center;">МОГУЋНОСТИ</p>	<p style="text-align: center;">ПРЕТЊЕ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Постојање законске регулативе у вези запошљавања 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољна примена законских прописа и њихова злоупотреба када је запошљавање ОСИ

<ul style="list-style-type: none"> • Закон о забрани дискриминације • Стручни кадар (психолог, педагог) у школама • Доступни програми и пројекти са циљем боље социјалне укључености особа са инвалидитетом • Могућност рада на даљину 	<ul style="list-style-type: none"> • Непостојање механизма подршке за младе који напуштају домски смештај и хранитељске породице • Лоша образовна структура особа са инвалидитетом • Економска и политичка нестабилност • Неповерење у систем • Непрístupачност образовних установа
--	--

6. Партнери у спровођењу омладинске политике

6.1. Локална самоуправа– најзначајни актер развоја омладинске политике

Град Лозница иницира бројне програме за младе међу којима је „Лозница најбољима“ са циљем да се млади, перспективни, стручни, успешни људи врате у Лозницу и да својим знањима допринесу просперитету Лознице. Циљ је да дефинишу Лозницу у будућности, у свим областима живота. Тако је формиран Тим за будућност Лознице кога чине млади људи који су на академским или мастер студијама, доктори наука или су на докторским студијама.

Град издваја средства за успешне студенте, ученике основних и средњих школа који постижу резултате на републичким такмичењима. Издвајају се средства за подстицај рађања, средства за вантелесну оплодњу (ВТО).

Обезбеђују се средства за младе који су у категорији социјално угражених група. Набавка уџбеника, школског прибора, ужине, трошкове превоза и сл.

Опредељују се средства за подршку младим породицама за куповину, изградњу или реконструкцију кућа са окућницом на сеоском подручју, а финансијски се подстиче склапање бракова.

Сваке године се опредељују средства за КЗМ за реализацију различитих програма за младе из свих области: здравље, безбедност, животна средина и сл.

Стварају се прилике за младе које омогућавају забаву и рекреацију младима. У том смислу, изграђује се спортска инфраструктура, теретане на отвореном, уређују се паркови, изграђују се спортски објекти као што је стадион, атлетска стаза, пешачке стазе и сл. Основан је иновациони центар за младе у којем ће се спроводити програми и обуке за младе у области

израде инвестиционих решења за дигитализацију јавне управе на територији Града. Град Лозница покреће иницијативе оснивања стартап компанија које ће развијати иновациона решења у дигитализацији јавног сектора, што ће допринети запошљавању и спречити одлазак младих.

Гда Лозница је оснивач јавних установа чије услуге користе млади: Библиотека Вуковог завичаја, Установа за физичку културу „Лагатор“, Центар за културу “Вук Карацић“, Туристичка организација града Лознице, Центар за социјални рад “Лозница“, Црвени крст, Омладински центар Лозница.

6.2. Центар за социјални рад

Центар за социјални рад пружа различите услуге за младе, као што је смештај у установе и хранитељске породице; остваривање права на материјално обезбеђење; обезбеђивање трошкова превоза за школску децу, набавка уџбеника, финансирање екскурзија; једнократне новчане накнаде. Највећи број младих корисника услуга је у области новчаних социјалних помоћи (новчана социјална помоћ и једнократна новчана помоћ).

У оквиру ЦСР, као засебна организацина јединица функционише Дневни боравак за децу, омладину и одрасле са сметњама у развоју „Сунце“. Тренутно, услуге боравка користи 16 особа, од којих најмлађи има 8, а најстарији 36 година. Услуге које пружа Дневни боравак су: исхрана, нега, здравствена и физичка заштита током боравка. Стручни дефектолошки третман на пољу сазнајних, практичних и социјалних вештина базиран је на процени и индивидуалном планирању за сваког корисника понаособ, радно – окупациони третман у циљу развоја спретности и стимулације креативног изражавања, физичко васпитање и корективни третман са циљем јачања мишићне снаге и повећања обима покретљивости, оспособљавње за вештине свакодневног живота ради осамостаљивања корисника.

6.3. Центар за породични смештај и усвојење Београд-Радна јединица Лозница

Хранитељство је мера заштите детета без родитељског старања, односно детета под родитељским старањем које има сметње у психофизичком развоју или поремећај понашања, а које привремено не може да живи са својим родитељима.

Центар за породични смештај и усвојење Београд је основан 2008. године, а Радна јединица у Лозници (која је у оквиру те установе) је почела са радом јуна 2012. године. У 2023. години регистровано је 103 хранитељске породице у којима је смештено 53 девојчице и 50 дечака. Од тог броја, 22 младих је год 15-30 година и то је 17 у средњој школи а 5 на факултету. Центар за породични смештај учествује у већем броју пројеката и програма подршке младим особама на хранитељству, у активностима за њихову еманципацију, напуштање заштите и даљег оспособљавања у виду самосталног започињања живота и рада. Спроводе

се и едукативни програми стручних радника на јачању професионалне компетентности у циљу што квалитетнијег спровођења услуге.

6.4. Омладински центар Лозница

Канцеларија за младе (КЗМ) у Лозници основана је 04. јула 2007. године са циљем да се системски бави проблемима и потребама младих и њиховим укључивањем у друштвене процесе, кроз подршку иницијативама и пројектима младих.

Линкови друштвених мрежа:

<http://omladinskicentar-loznica.org.rs/>

<https://www.facebook.com/groups/51579032944/>

https://www.instagram.com/kzm_loznica/

Током 2023. године Канцеларија за младе је реализовала низ активности, обука и едукација, као и програма за мобилност младих:

- Језичке радионице („Креативно изражавање и језичке зачкољице“), српског језика и културе изражавања, које су започете 2022. године. Током ових радионица уприличен је литерарни конкурс на којем је учествовало око 20 младих, а тренутно је расписан и други литерарни конкурс. Радионице је до сада похађало око 50 младих;
- Уметничке радионице са око 20 полазника. Млади су имали прилику да израђују фрактали, као и предмете од пустоване вуне и да развијају своју креативност, као и да унапреде своје вештине за бизнис;
- Бесплатна школа Ди Џејннга где су полазници стекли основе продукције и ди џејннга. На овом програму учествовало је око 30 младих;
- Каријерно вођење и саветовање младих се са удружењем „Светлост“ из Шапца одржава два пута годишње, у оквиру предавања, радионица и информисања младих, као и индивидуални рад са заинтересованим младима. Ове радионице помажу младима при професионалној оријентацији. Радионице прође годишње око 120 младих, и ово је друга година за редом како се оне одржавају;
- Еколошки кампови и еколошке акције које се континуирано спроводе у организацији Канцеларије за младе Лозница. Годишње се реализује два еколошка кампа и око 5 еколошких акција (чишћење дивљих депонија, садња дрвећа, прављење кућица за птице), као и вршњачке едукације на тему екологије на којима учествују волонтери Канцеларије за младе. („ЕкоЛо камп“, „Зелена идеја“, еколошка акција „Шта ми тешко“, „Бициклијада“, „Покрени точак здравља“, итд). У еколошке активности се укључи око 200 младих годишње;

- Еколошка шетња „Тај нЕКО си ти“ на којој је учествовало око 120 средњошколаца. Шетња је организована у сарадњи са УНИЦЕФ-ом, у циљу промовисања волонтеризма;
- Радионице за борбу против вршњачког насиља које се спроводе континуирано у свим основним школама. Обуке спроводе вршњачки едукатори и координатори Канцеларије за младе. Оваква предавања обухватају око 200 деце;
- Камп и радионице менталног здравља. Током 2023. године одржан је камп менталног здравља на којем је учествовало 13 средњошколаца, који су након кампа одржали радионицу и на тај начин је обухваћено око 200 младих;
- Предавање о превенцији и заштити репродуктивног здравља сваке године се организује у Канцеларији за младе са лекарима из области гинекологије и обухвати око 50 младих;
- Превенција болести зависности, такође обавезна активност која се једном до два пута годишње организује у Канцеларији за младе. Ова активност обухвати око 100 младих годишње;
- Трибина против дигиталног насиља у сарадњи са Канцеларијом за младе Ваљево. Присуствовало је око 100 младих, а говорило се о томе како да препознају насиље и које механизме да предузму у случају интернет насиља које је све више заступљено;
- Семинар на тему борбе против трговине људима у сарадњи са Црвеним крстом Лозница. Волонтери су прошли обуку вршњачких едукатора и спровели две обуке вршњацима, а у наредном периоду ће наставити са спровођењем обука. Обухваћено је око 70 младих;
- Радионица Прве помоћи у сарадњи са ученицима Средње школе „Свети Сава“, медицински смер, где је одржана обука прве помоћи за њихове вршњаке. Практичним вежбама је демонстрирано шта урадити у случају посекотине, како пружити вештачко дисање, итд. Присуствовало је око 40 младих;
- Едукације и радионице у области социјалне инклузије са више удружења. Волонтери Канцеларије за младе учествују на едукацијама социјалне инклузије које реализује „Академска инклузивна асоцијација“, након чега спроводе по једну вршњачку едукацију или активност по избору, а која се тиче социјалне инклузије;
- Организована посета удружења „Un bambino per amico“ из Италије. Предавање је држао Клаудио Импруденте који због свог тешког инвалидитета комуницира путем специјалне табле. Као едукатор, познат је широм света. На предавању је присуствовало око 50 младих;
- Волонтери Канцеларије за младе редовно организују акције, као што су фарбање мобилијара и фасаде Дома за децу и омладину „Вера Благојевић“ у Бањи Ковиљачи, приликом које се друже са корисницима дома;
- Трибине о безбедности саобраћаја „Не аутомобилом на матуру“. Другу годину за редом, пред матуре средњих школа, ова активност се организује за завршне разреде средњих школа. Годишње буде обухваћено око 300 младих;

- НТЦ квиз за младе у коме су учествовали такмичари из свих 5 средњих школа у Лозници. Квиз је базиран на логичком повезивању и општој информисаности. Учествовало је 50 учесника, а победницима су уручене сезонске карте за базен;
- Оријентиринг на отвореном спроводи се неколико пута годишње и спада под забавно рекреативне садржаје за децу и младе. Учествује око 100 младих;
- Биоскоп на отвореном организује се током летњег распуста за младе;
- Водени изазов, игре на води, спада под забавно рекреативне садржаје за децу и младе. Учествовало око 40 младих у више екипа. Одржава се као летњи догађај на јавном купалишту;
- Обележавање Дана младих разним радионицама у области активизма, екологије и даљег образовања;
- Водене игре за најмлађе на отвореном. Канцеларија за младе спровела је такмичење у воденим играма за децу млађег узраста. Око 60 учесника;
- Хуманитарни турнири у малом фудбалу који се организују неколико пута годишње, за прикупљање средстава за набавку ултразвука за педијатријски диспансер као и за помоћ онима којима је потребна. Укључене су све средње школе;
- Умрежавање ученичких парламената и Канцеларије за младе;
- Остварена је сарадња између представника ученичких парламената свих средњих школа и Канцеларије за младе како би се унапредила омладинска политика и укључивање младих у планирање активности и информисање о раду јавних институција;
- Манифестација “Be active day“ у Лозници, први пут одржана ове године, а град Лозница и Канцеларија за младе су подржали ову манифестацију на којој је било око 250 посетилаца;
- Радионица документарног филма, око 30 учесника. Предавачи су били чланови удружења ДокСрбија, једни од најзначајнијих аутора и продуцента документарног филма у Србији. Тема је била филм и екологија;
- Пројекат „Успостављање волонтерских сервиса у Лозници и Крушевцу“, један од програма којим се промовише волонтирање, а све више младих је заинтересовано за такав вид ангажовања. Пројекат је подржан од стране УНИЦЕФ-а;
- Пројекат „Унапређивање положаја младих кроз израду Стратегије за младе и Локалног акционог плана за младе“;
- Летња школа новинарства. Волонтери Канцеларије за младе похађали су ову школу, где су имали прилику да стекну искуства у јавном наступу, да креирају свој први медијски садржај, упознају се са улогом друштвених мрежа у новинарству и да примене стечено знање и вештине у локалним медијима;
- ЕРАСМУС + пројекат „Youngster power still alive“. Млади из Канцеларије за младе Лозница учествовали су на седмодневној размени која се оджала у Лијежу у Белгији заједно са

младима из Шапца, Норвешке, Данске и Белгије. Теме размене су биле интеркултуралност, образовни систем и оснаживање младих;

- Еко камп Ивањица 2023- Волонтери Канцеларије за младе узели су учешће на кампу одржаном у Ивањици, где су уз дружење, спортско-рекреативне активности и еколошке акције учили да се сналазе у природи, али да се и поштују и воле;

- ЕКО ИНФИНИТИ ФЕСТ у Сјеници- Млади су имали да учествују на Међународном фестивалу који окупља младе широм света и који су током 5 дана трајања фестивала могли да присуствују дипломатским и културним догађајима;

- ТРЕНИНГ „Youth for air“. Волонтерка Канцеларије за младе учествовала је на тродневном тренингу за другу генерацију амбасадора квалитета ваздуха који се одржао у Сремским Карловцима. Потом је у свом Граду спровела предавања и акције са још 50-ак младих из своје заједнице;

- Размена младих у Сарајеву приликом које су млади из Лознице заједно са удружењем „Светлост“ из Шапца учесовали на овој размени са другим учесницима из Босне и Херцеговине, Хрватске и Албаније где су радили на подизању свести о интеркултуралности, толеранцији и борби против дискриминације;

7. Анализа проблема

На основу анкетног истраживања, директног разговора са младима путем фокус група и индивидуалних контаката, на основу истраживања релевантних докумената, података о младима из националних и локалних евиденција, уз консултације са стручним лицима, Радна група је извела закључке, идентификовала приоритетне проблеме у области омладинске политике и дефинисала циљеве и активности за унапређење квалитета живота младих.

Подаци показују да се број младих који живе на територији Града у односу на попис из 2011. године смањио за 3 процентна поена. Постоји бојазан да се овај тренд настави јер је више од половине испитаника, младих изјавило да би због школовања и запослења напустило свој родни град.

Један од главних приоритета да се спречи и смањи одлазак младог становништва кроз различите мере које ће осигурати останак младих у граду. У том смислу испитивање потреба млади, од користи је јер се стекао увид и дошло до информације о положају, изазовима и потребама младих у локалној заједници.

Подаци о потребама младих прикупљани су у областима безбедности, здравља, образовања, запошљавања, волонтеризма, активизма младих, слободног времена, информисаности и социјалне инклузије.

7.1. Здравље и безбедност младих

Анализом истраживања, фокус група, доступне документације, констатује се да **више од половине испитаника сматра да систем здравствене заштите треба унапредити. Трећина испитаника нема поверење** у здравствене раднике јер како је изјавила једна од учесница, а већина се сложила, „када се појавим код лекара по било ком питању, сви знају о томе“.

Млади замерају јер **не постоји саветовалиште за младе које желе да се оформи ван институције здравства.**

Говоре о добром физичком здрављу али сматрају да већина има проблем са депресијом, анксиозношћу, стресом, притисцима средине, вршњака, школе, родитеља.

Младима се **допало учење на даљину током пандемије КОВИД-19** и тако **замишљају образовни систем у будућности.**

Млади немају **информације и знања о сексуалности и репродуктивном здрављу.**

Најмањи број младих обавља превентивне прегледе (10% испитаника) и нису упознати са значајем превентивних прегледа.

И даље трећина младих не користи кондом као контрацепцију.

Проблем је раног ступања у сексуалне односе, са 14 или 15 година.

Присутан је проблем гојазности са једне стране, а са друге стране девојке су изложене ригорозним неконтролисаним дијетама (користе лекове за дијабетичаре) које озбиљно нарушавају здравље.

Млади наводе високе чланарине спортских клубова што многе спречава да се укључе у спортске активности, па се активно спортом бави **само 18% младих.**

70% младих се изјаснило да у свом окружењу познају друга/другарицу који конзумирају дрогу. Дрога се конзумира најчешће током излазака на журкама и то **најчешће марихуана, екстази, спид,** а у школи снус који се може наћи и у слободној продаји. Присутан је став „сви“ користе, „сви“ се понашају проблематично, склони су генерализовању проблема.

Проблем идентификације злоупотребе дрога. **Родитељи не прихватају проблематичне узроке понашања и злоупотребу дроге код детета.**

Појава нових ПАС и нових зависности коцкање, зависност од интернета и друштвених мрежа и сл.

Четвртина испитаника младих су жртве насиља. Од оних који су жртве насиља, нешто мање од половине су жртве вербалног насиља, 17% физичког насиља, 6% дигиталног, 4% сексуалног, 2% економског насиља.

Само 18% младих жртава насиља се обраћало за помоћ институцијама и то најпре полицији, школи или КЗМ.

Млади, према истраживању, сматрају у 43% случајева да је насиље присутно у партнерским везама, а не прави се разлика између насилног и ненасилног понашања.

Млади не познају Закон о спречавању насиља, нису познати механизми заштите и спречавања насиља. Немају поверење у институције. Имају заштиту у школи, али сматрају да је насиље присутно на улицама.

20% младих се осећа небезбедно у граду. Младићи се осећају небезбедно у изласцима, имају страх од појединаца који провоцирају туче и насиље.

Небезбедно се осећају у појединим квартовима у граду, на местима напуштених зграда, неосветљеним местима, ненасељеним местима, на градилишту, аутобуској станици, у неосветљеним пролазима, у тзв „Шилеровој улици“, Пајдо парку ноћу, места где се окупљају мигранти, Крем клуб, парк Цијићеве школе. Млади имају страх од туче испред клубова, насилних момака, алкохолисаних и под утицајем дроге, имају страх од миграната.

Закључци

Постоје различити приступи превенцији који су популарни међу креаторима политике, школским управама и родитељима, али приоритет треба дати оним програмима који дају ефекте и који делују на младе.

Треба дискутовати о томе да ли је потребно информисати младе са специфичним супстанцама, да ли бивши зависници треба да сведоче своја искуства младима иако је то занимљиво, млади могу схватити дрогу као сензацију и може их учинити информисанијим потрошачима. Са друге стране, тактике застрашивања које преувеличавају и погрешно представљају злоупотребу супстанци и опасности, често су у супротности са сопственим искуствима ученика и искуствима њихових вршњака, па неће имати ефекте и неће дати резултате када је превентивно деловање у питању. Циљ је развијати стратегије које омогућавају и обезбеђују сигурније и здравије окружење за младе људе.

Развијати вишекомпонентне програме превенције дрога који подразумевају мобилизацију заједнице у пружању услуга.

Значајне су и медијске активности које промовишу здраве начине живота, подршка раду Канцеларије за младе. Радити на регионалној сарадњи и колаборација са граничним општинама и размена искуства као и на координацији активности.

Закључци су да је важна рана превенција, подршка и образовање родитеља, едукативне и интерактивне школске радионице, оснаживање менталног здравља младих, промоција

значаја здравог живота и мултисекторска сарадња државног и цивилног сектора, као и јачање ставова и норми против дрога.

Млади желе саветовалиште ван институција и рад са родитељима, опремљене физкултурне сале, развој нових спортских дисциплина, бесплатне или, уз прихватљиво учешће, учлањење у спортске клубове, бољу расвету у граду, бициклическе стазе, подземне пешачке прелазе, озелењавање градског језгра, постављање тротоара.

Такође, предложени су волонтерски програми, развој животних вештина, управљање стресом и конфликтима, вршњачка едукација, спровођење истраживања.

У циљу смањења броја младих оболелих од полно преносивих болести и намерних прекида трудноћа, потребно је више радити на едукацији из области репродуктивног здравља, повећати и унапредити рад саветовалишта за младе.

Неопходна је већа сарадња установа и институција са младима, вратити поверење младих у здравствени систем. Поред КЗМ, формирати просторе за младе који ће се користити за едукацију, саветовање, информисање. Активности прилагодити потребама младих.

Информисати младе о друштвеним догађајима и активностима благовремено и на начин да сви могу бити обавештени.

7.1.1. Општи, специфични циљ и активности

Општи циљ: Унапређено здравље младих у Лозници

Специфични циљ

7.1. Унапређење знања, вештина, безбедности младих и промоција здравих стилова живота

Спровођење превентивних активности доприноси информисању о ризицима по здравље, очувању сексуалног, репродуктивног и менталног здравља младих. Пружаће се подршка иновативним програмима који су прилагођени младима. Циљ је стварање услова за успостављање интегрисаних услуга за младе, тако што ће се радити на сарадњи и умрежавању КЗМ, школа, здравственог центра, ђачких парламената. Организовање саветодавног рада, обезбеђивање простора за младе -клубова за младе у школама, како би се радило на унапређењу здравих стилова живота и младима презентовала знања, вештине у области и на теме која их интересује. Значајна је и информисаност младих о томе који ресурси постоје у граду, коме се и на који начин могу обратити за помоћ. Програми ће се усмерити на репродуктивно здравље, контарцепцију, ментално здравље, превенцију гојазности, подстицајима младих да се баве физичком активношћу и рекреативним вежбањем, програми превенције ППИ, превенцији БЗ.

Кроз програме ће се радити на подизању самопоуздања и развоју стратегија одупирања негативним утицајима виртуелног простора и негативним притисцима вршњака.

Спроводиће се кампање и програми спречавања насиља партнерског, родно заснованог насиља у физичком и у виртуелном простору. Такође ће се радити на програмима превенције свих облика дискриминације, јачања толеранције и интеркултуралног разумевања, борбе против говора мржње и негативних друштвених појава.

Сви програми ће се спроводити кроз вршњачку едукацију и сарадњу са ОЦД, уз истраживања ставова посебно када су ПАС у питању и сагледавање актуелних проблема на које треба утицати и решавати.

У области животне средине, до сада су се у Лозници, када су млади у питању, спроводиле различите активности, едукације, кампови, радионице, предавања акције чишћења речног корита, уличног простора, паркова, пошумљавање, озелењавање градских паркова, кречење графита и сл. Овом стратегијом је планиран наставак ових активности и унапређење еколошке свести младих. Стратегија предвиђа и мере у свим областима када је медијска писменост младих у питању.

7.1.1.1. Активности

1.1 Спровођење програма који доприносе развоју здравих стилова живота

- ✓ Организовање вршњачке едукације, тренинга вештина, кампање промовисања здравих стилова живота и превенције ризичног понашања (репродуктивно, сексуално, ментално здравље, превентивни прегледи младих, значај скрининг програма на рак дојке, рак грлића материце код младих жена, превенција ХПВ инфекције -вакцинација
- ✓ Школа родитељства за младе брачне парове
- ✓ Спроводити истраживања о потребама младих и заинтересованост за одређене теме
- ✓ Организовање сајмова здравља, спортско рекреативне активности; школског спорта
- ✓ Организовање саветовалишног рада кроз формирано саветовалиште за младе и школске клубове за младе
- ✓ Формирање партнерства субјеката који ће се бавити омладинском политиком у граду - радна група за предлоге програма и иницијатива за младе
- ✓ Заговарање за формирање Савета за младе, туризам и спорт
- ✓ Информисање младих о значају физичке активности, рекреације, правилне исхране младих;
- ✓ Омогућавање прилика за бесплатно или уз одређено учешће-субвенционисање учлањења у спортске клубове и коришћење спортских сала и објеката у власништву Града и привредних субјеката

- ✓ Изградња и опремање простора за рекреацију на отвореном, теретане, игралишта, школски простори за младе
- ✓ Изградње затвореног базена
- ✓ Организовање спортских кампова за младе, турнира у малом фудбалу, баскету и одбојци, међушколских такмичења у знањима, спорту и сл.
- ✓ Организовање ваннаставних активности у школама- спортске, креативне, драмске, уметничке секције и сл, према интересовањима младих
- ✓ Медијски простор за младе и са младима.

1.2 Развијање иновативних модела едукације и информисања младих (радионице, вршњачка едукација, он лајн едукација и сл.) о превенцији зависности (ПАС, нове зависности, партнерском насиљу, породичном насиљу).

1.3 Спровођење истраживања о ставовима младих, испитивање ситуације и дешавања на терену, у простору младих.

1.4 Едукација наставног особља и родитеља о благовременом препознавању и идентификацији понашања узимања ризика, као и начинима реаговања у раду са младима и пружању помоћи и подршке.

1.5 Заговарање за ефикаснији надзор и контролу инспекцијских органа у просторима за младе (клубови, кафићи, паркови...) у случајевима понашања узимања ризика.

1.6 Укључивање медија у промовисање вредности, позитивних ставова и здравствене културе младих.

1.7 Континуирана кампања о подизању свести грађана, нарочито младих, о безбедности и поштовању Закона о безбедности саобраћаја на путевима.

7.2. Образовање младих

На основу истраживања и кроз рад са младима на фокус групама, издвајају се следећа запажања и закључци у области образовања (формалног и неформалног):

Млади су незадовољни формалним образовањем због недовољно практичних знања, недовољне опремљености школа, застарелих програма рада без могућности модернизације образовног система. 24% сматра да је за запослење неопходна диплома а 70% сматра да је неформално образовање значајно за стицање практичних вештина и знања који су неопходни са запослење.

Младе највише занимају теме у области програмирања, дизајна, маркетинга (48% младих); 28% сматра да су комуникацијске вештине значајна тема неформалне едукације, 24% жели едукације из области предузетништва, туризма и спорта. Међутим, не користе могућности неформалног образовања, осим учења немачког или енглеског језика због одласка у иностранство. Нису информисани о радионицама, обукама и неформалној едукацији која се организује у КЗМ.

Наставници се често не слажу са неформалним облицима едукације јер не препознају значај овог вида образовања који утиче на лични развој, и стварање услова младој особи за стицање конкурентности на тржишу рада.

Надаље, идентификован је проблем немотивисаних наставника/професора у школама, недовољно развијена међушколска повезаност и сарадња, неусклађеност образовних профила са личним и друштвеним потребама.

Млади би желели постојање високошколских установа, да не морају да одлазе из Лознице у веће градове због школовања.

Истиче се такође недовољна информисаност младих за програме који се спроводе у Граду, а значајни су за лични развој и унапређење вештина и знања.

Такође, сматрају да постоји потреба за увођењем нових смерова у школама, запошљавање високообразовног кадра, спровођење оцењивања наставног кадра. Усавршавање наставника кроз континуирани процес унапређења знања и педагошких вештина. Учешће младих у доношењу одлука.

Закључци фокус групе у области образовања су да је потребно више радити на практичним знањима и вештинама кроз неформалне облике едукације, превасходно вршњачку едукацију и ваннаставне активности. Унапређење сарадње међу школама и другим субјектима у граду који се баве младима. Учешће младих у доношењу одлука и унапређење компетенција наставног кадра у корак са новим временом и новом генерацијом младих кроз подстицање наставника на примену иновативних програма, унапређене комуникације наставника и ученика и подизању свести наставника на значај неформалног образовања. У том смислу, за ученике у школи организовати радионице, трибине, дебате и друге програме подучавања.

7.2.1. Општи и специфични циљ и активности

Општи циљ: Унапређен квалитет и могућности за стицање квалификација и развој компетенција и иновативности младих

Специфични циљ

1. Развој и подршка стручном оспособљавању младих, стицању компетенција за активно укључивање у друштвену заједницу и образовање кроз програме стручних пракси и неформално образовање

У складу са Националном стратегијом за младе 2023-2030. посебан акценат наше стратегије се приписује омладинском раду кроз изградњу капацитета омладинских радника и развој иновација у омладинском раду. Циљ је да се младима пружи подршка у личном и социјалном развоју, омогући активно учешће у друштвеном животу и пружи подршка у процесу осамостаљивања и доношења одлука.

Омладински радници у сарадњи са удружењима младих и за младе, ће кроз неформалне облике образовања и информисања, спроводити у континуитету иновативне програме у складу са потребама, интересовањима младих, изазовима и потребама локалне заједнице. Омладински рад је у складу са Националном стратегијом за младе која подржава омладински рад и одрживост пружалаца услуга омладинског рада, који доноси систематски и холистички приступ међусекторској омладинској политици.

Ваннаставне активности развијаће се у складу са интересовањима младих, кроз организовање различитих секција. Пружиће се могућност младима да на тај начин, у оквиру школе, стичу додатна знања. Радиће се на мотивација ученика, али и наставника. У том смислу, осмислиће се механизми награђивања наставника који улажу труд у осмишљавању програма ваннаставних секција, а такође мотивисаће се млади да се укључе и схвате значај ових припрема за лични развој и животно умеће.

Мрежа ђачких парламената је значајан механизам у међушколском повезивању и организовању заједничких догађаја, који могу утицати на развој толеранције и промовисању позитивних вредности (предлози младих са фокус група су организовање међушколских такмичења у спорту, квизови знања, сликарске или креативне колоније, музички забавни дани, заједничке друштвене игре, караоке и сл.).

Повезаће се субјекти у граду: КЗМ, НВО, НСЗ, неформалне групе младих, млади из осетљивих група, школе и формираће тим за осмишљавање програма неформалног образовања, који ће се током године реализовати у оквиру семинара, радионица, предавања, округлих столова, трибина, а након спроведног истраживања о темама за које су млади заинтересовани.

У циљу квалитета живота младих и боље укључености, радиће се на развијању свести о потреби личног развоја младих и промовисаће се концепт целоживотног учења. У том смислу, у КЗМ ће користећи концепт НАПОР-а радити на плану личног развоја како омладинских радника, тако и волонтера КЗМ, и у складу са тим планирати оспособљавање, унапређење знања и компетенција.

Омладински рад захтева сталан процес усавршавања како би се испратиле промене у различитим аспектима живота младих и како би се благовремено одговорило на потребе младих, а у циљу побољшања квалитета живота и њихове укључености у друштвену заједницу. То подразумева континуирано усвршавање омладинских радника/ца, али и удружења младих, као што је Омладински креативни клуб и удружења за младе као што је Удружење грађана Светионик, који спроводе едукативне, саветодавне и информативне програме.

Оснивање фонда за младе је још једна активност која се планира стратегијом. Планирано је да се сваке године реализује идеја младих из средстава овог фонда. Идеја која покреће развој заједнице, доприноси унапређењу положаја младих, доноси иновативна решења за одређене изазове са којима се млади суочавају, а односи се на нашу локалну заједницу.

7.2.1.1.Активности:

- 2.1. Професионални развој омладинских радника/ца. Стицање квалификације удружења младих и за младе, за спровођење програма за младе.
- 2.2. Израда плана личног развоја волонтера КЗМ, успостављање компетенција омладинског рада по куриклуму НАПОР-а и у складу са постављеним стандардима МТО.
- 2.3. Спровести истраживања потреба и организовати програме неформалног образовања младих у складу са потребама и интересовањима младих.
- 2.4. Успостављање мреже ученичких парламената, цивилног сектора, КЗМ, неформалних група, школа, привредника и радне групе за планирање неформалних едукативних програма и иновативних практичних обука и вештина за младе.
- 2.5. Спровођење Програма омладинског рада кроз интегрисане услуге за младе у градском и руралном подручју
- 2.6. Организовање ваннаставних активности и мотивација наставника за њихову реализацију.
- 2.7. Заговарање за фонд омладинских идеја.
- 2.8. Промоција науке и подстицање иновативности и дигиталних вештина младих.
- 2.9. Поддршка младим талентима кроз награђивање, стипендирање и усавршавање, ученика и студената који постижу високе резултате,
- 2.10 Подстицати програме за развој дигиталних вештина младих

7.3. Запошљавање и предузетништво младих

Главни проблеми у области запошљавања су недовољно могућности јер послодавци захтевају искуство а млади су без практичног знања и вештина за обављање послова.

Млади желе да се баве предузетништвом, да започну сопствени посао, али не постоје квалитетни програми за стицање компетенција које се траже на тржишту рада као ни програми за стицање предузетничких вештина.

Постоји проблем запошљавања особа са инвалидитетом, а недостаје организована и континуирана сарадња са предузетницима и привредницима.

Запажа се и незаинтересованост младих и пасивно понашање, неспремност за усавршавање. Млади нису довољно информисани о могућностима запошљавања, о постојању бесплатних програма којима се подстиче и промовише самозапошљавање.

Млади желе више радних места намењених младима и обавезу послодавца да у одређеном проценту запошљавају младе људе.

Млади желе да се стичу практична знања, да практични рад буде плаћен. Сматрају да се пракса која је обавезан део образовног система само формално спроводи и да се не стичу знања и вештине неопходне за посао.

Удео незапослених младих у укупном броју незапослених је 21% а 12,6% су младе жене. Највећи број младих на евиденцији незапослених су са III и IV степеном стручне спреме.

У Лозници се бележи позитиван тренд запошљавања што је резултат континуираног унапређења пословне инфраструктуре. Процент младих жена које су у Лозници искористиле бесповратна средства у 2023. години за развој бизнис идеја већи је за 15% у односу на предходну годину. Због запослења или школовања, Град би напустило, према нашем истраживању, 57% младих.

Обзиром да је највећи број младих незапослен са III и IV степеним стручне спреме (66%), може се закључити да није повољан предуслов за добијање бољег запослења, а са друге стране, млади са факултетом (25%) такође чекају на запослење, тако да и у једном и другом случају, постоји ризик од одласка из града или земље, што нас наводи на главни закључак да у сарадњи са НСЗ треба радити на спровођењу програма побољшања запослености младих људи у граду Лозници.

7.3.1 Општи, специфични циљ и активности

Општи циљ: Унапређена запошљивост младих

Специфичан циљ: **Стварање услова за запошљавање и samozapoшљавање младих кроз програме подршке, јачање компетенција који доводе до социјалног и економског осамостаљивања**

НСЗ у Лозници спроводи различите програме стручне праксе, програме подстицаја за samozapoшљавање, сајам запошљавања и сл., међутим млади нису информисани и не постиже се адекватан ефекат, па је неопходно да се ове активности одвијају у тесној сарадњи са младима преко Мреже јачких парламената и КЗМ како би се постигла боља информисаност. Разматрали су се и начини информисања путем одређених он лајн платформи.

7.3.1.1 Активности

3.1. Спровођење стручне праксе уз менторску подршку и могућност суфинансирања од стране послодавца (заговарање да се суфинансира стручна пракса до минималне зараде, уз учешће послодавца и финансијска надокнада ментору који има значајну улогу у професионалном развоју младе особе).

3.2. Промоција програма запошљавања, samozapoшљавања и омладинског предузетништва

- ✓ Информисање младих о покретању сопственог бизниса, процедуре оснивања компаније и принципа успешног пословања
- ✓ Промовисање примера добре праксе младих предузетника

3.3. Развити афирмативне мере намењене младим женама које желе да постану предузетнице, посебно у руралним и мање развијеним подручјима

3.4 Унапредити и подржати различите видове омладинског, ђачког и студентског удруживања

3.5 Обуке за стицање вештина које су тражене на тржишту рада

- ✓ Обука писање биографије, припреме за пословни интервју, финансијска писменост, дигиталне вештине, технике комуникације и сл.
- ✓ Едукација младих о предузетништву и обука за почетнике у бизнису
- ✓ Едукација младих о франшизингу као пословном моделу за почетнике у бизнису

3.6 Организовање предузетничких догађаја и сусрета послодаваца и младих

- ✓ Скупови размене идеја, знања, информација између компанија, уз учешће младих, заинтересованих за бизнис
- ✓ Мрежа младих предузетника и менторска подршка младима који тек почињу да се баве бизнисом

3.7. Подршка запошљавању рањивих група младих

- ✓ Иницијативе оснивања социјалних предузећа за младе
- ✓ Оснаживање младих из осетљивих група за запошљавање

3.8 Организоване акције пружања подршке младим талентима кроз иницијативе запошљавања и промовисање талената и стваралаштва младих

3.9 Обезбедити унапређивање постојећих и креирање нових програма који подстичу запошљавање младих жена, као и младих родитеља, младих из руралних средина и младих из NEET групе

7.4. Култура, мобилност, волонтеризам, активизам и слободно време

Култура, слободно време

Према спроведеном истраживању, више од трећине младих сматра да не постоје одговарајући садржаји који би омогућили адекватно провођење слободног времена у области културе, мобилности, волонтеризма. Младима у највећем проценту нису познате информације о јавним догађајима и културним манифестацијама у граду. Сазнају за концерте од вршњака и преко билборда у Граду. Отежана је доступност друштвено/културних садржаја за младе у руралним подручјима а присутна је незаинтересованост младих за културна догађања у Граду. Ако постоји интересовање, није

обезбеђен адекватан јавни превоз, због чега су често млади из руралних средина искључени из културних и друштвених догађања. У руралним срединама нису организовани програми за здраво провођење слободног времена. Млади на селу немају простор за дружење и забаву.

У истраживању потреба за слободно време, млади су предлагали више биоскопских пројекција. Организовање концерата, биоскопа на отвореном, спортске сале, теретане на отвореном. Архитектонски, ликовни, графички, сценски, аудио-визуелни салони, места где се публика може едуковати. Поред тога, књижаре, радионице традиционалних заната, уметничке радионице, луна парк, авантура паркови, повезаност институција са младима, тржни центри, затворени базен, клубови за забаву и дружење, затворено клизалиште, концерти *gaze room*.

Мобилност, волонтеризам, активизам младих

Велика већина младих није путовала у неку од европских земаља и, ако би се указала прилика, више од половине се изјаснило да би напустило земљу (57%). Млади желе медијски простор, могућност да уређују омладински програм, да учествују у доношењу одлука, да се више чује њихов „глас“, да се уваже њихови предлози. Недовољно су информисани о волонтеризму и предностима волонтирања.

Предлози су да је потребно више културних и спортских дешавања за младе који су бесплатни, да је потребна благовремена информисаност и веће укључивање младих у организацију догађаја. Намеће се потреба промовисања волонтеризма и обуке о врстама и начинима мобилности младих и волонтерског рада. Неопходно је умрежавање институција које имају програме за младе, као и креирање платформе за међушколску сарадњу и информисање свих младих.

Стратегијом су планиране активности о подизању свести о значају културе за лични развој али и социјални развој целе заједнице. Културни садржаји прилагођени потребама, креирани на начин да покрену на позитивно деловање и понашање.

7.4.1. Општи и специфични циљ и активности

Општи циљ:

- Унапређење улоге културе у животима младих
- Подстакнут активизма и активно учешћа мпацих у друштву

Специфични циљ:

- Унапређена комуникација младих и институција културе и информисање младих о културној понуди Града; квалитетно провођење слободног времена
- Успостављено подстицајно окружење у Граду за волонтирање и активизам младих
- Успостављени механизми за учешће младих у доношењу одлука и развоју политика за младе

Млади, активни чланови друштва, то подразумева њихово учешће у доношењу одлука преко Савета за младе, ученичких парламената, КЗМ и удружења за младе. Учесће младих у креирању омладинске политике доприноси изградњи и неговању друштвених вредности и развоју заједнице. Путем различитих облика волонтерских активности у локалној заједници се негује толеранција и међугенерациска солидарност. Кроз волонтерски рад, стварају се услови да млади узму учешће у свим аспектима друштвеног живота што делује на лични развој, развој одговорности, стицање компетенција које су значајне за даљи професионални и лични развој младих.

7.4.1.1. Активности

Подстицати развој културе младих и квалитетно провођење слободног времена кроз подршку оснивању Клубова за младе.

4.1.1. Оснивање културне мреже младих

4.1.2. Укључивање средњошколаца у програме културе

4.1.3. Популаризација установа културе и организација

4.1.4. Укључивање младих у креирање културних садржаја

4.1.5. Подстицање младих да се баве наслеђем и промовисањем културног туризма

4.1.6. Организовање културних манифестација, концерата, фестивала за младе, представа

4.2.1. Организовање волонтерских акција

4.2.2. Промовисање волонтерских програма

4.2.3. Оснивање Волонтерског сервиса/јединствене базе волонтера

4.2.4. Организовање састанака и сусрете волонтера

4.2.5. Организовање обуке за примену стандарда и програме волонтирања у ванредним ситуацијама

4.2.6. Успостављање програме изградње капацитета неформалних група младих за друштвени активизам и учешће младих у друштву

7.5. Информисаност младих

Резултат фокус групе са младима показује да млади очекују боље линије комуникације и информисаности о различитим социјалним, друштвеним, културним и другим питањима од значаја за бољу социјалну укљученост младих и доношење одлука које утичу на њихов квалитет живота у заједници. Информисаност о различитим питањима утиче на развијање вештина критичког размишљања и евалуације информација из различитих извора. Информисаност младих утиче да постају одговорни грађани у заједници и подстиче их да учествују у решавању друштвених проблема. Такође, информисаност младих утиче да се

млади оснаже и лакше носе са дезинформацијама и евентуалним манипулацијама. Млади су исказали значајну информисаност на свим нивоима и срединама. Примећује се отежан приступ информацијама за младе у руралним и маргинализованим заједницама. Предложен је развој програма и радионица који уче младе људе како да критички евалуишу информације из медија. Такође, истакнут је значај укључивање младих људи у креирање и ширење информација које су за њих релевантне. Већина младих је указала на значај развоја независних медија, као извора тачних и непристрасних информација, медија којима ће управљати млади. Информисаност младих је од суштинског значаја за њихов лични развој и за здравље друштва у целини. Постоји много начина да се оствари овај циљ, укључујући образовање, медијску писменост, укључивање младих и целокупне заједнице.

7.5.1. Општи и специфични циљ и активности

Општи циљ:

Информисани млади активнији учесници у друштву и доношењу одлука о питањима која утичу на младе и здравље целокупног друштва

Специфични циљ:

- 5.1. Развој медијских програма информативног карактера за младе и укључивање младих у креирање медијских садржаја
- 5.2. Информациона и медијска писмености младих, едукација младих за коришћење нових технологија и интернета, са акцентом на младе из осетљивих група

7.5.1. Активности

- 5.1. Израдити Инфо центре у Граду за информисање свих младих
- 5.2. Креирати Информативне програме који би се бавили емитовањем информација од интереса за младе
- 5.3. Промовисати медијске програме за младе
- 5.4. Подстицати учешће младих у креирању медијских програма
- 5.5. Спровођење медијске и информационе писмености за младе из друштвено осетљивих група
- 5.6. Информисати младе о доношењу одлука од значаја за младе
- 5.7. Путем електронских и штампаних медија информисати младе о организацијама цивилног друштва које се баве питањима од значаја за младе

7.6. Социјална инклузија младих

Социјална искљученост младих је озбиљан проблем који погађа појединце, породице и друштво у целини. Млади људи који су социјално искључени могу бити суочени са бројним изазовима, укључујући сиромаштво, незапосленост, недостатак образовања, лоше здравље

и криминал. Од значаја је рано откривање и интервенција, што подразумева идентификовати младе људе који су у ризику од социјалне искључености у раним фазама живота и пружити им потребну подршку. То може укључивати програме као што су предшколско образовање, квалитетно основно и средње образовање, као и програме менторства и саветовања. Такође се намеће потреба промовисања инклузивног образовања, обезбеђивања да сви млади људи имају приступ квалитетном образовању, без обзира на њихово порекло или социоекономски статус. То укључује пружање додатне подршке ученицима којима је то потребно. Како би се превенирала социјална искљученост, неопходна је и подршка запошљавању младих, односно обезбедити младима људима могућности за стицање вештина и знања потребних за запошљавање на тржишту рада. То може укључивати програме стручног образовања и обуке, као и програме приправништва и менторства. Од значаја је и промовисање социјалне инклузије, што укључује борбу против дискриминације и промовисање толеранције и разумевања.

Проблеми са којима се суочавају млади из осетљивих група су најчешће, према изјавама испитаника, недовољна информисаност о услугама које могу да користе. Млади из осетљивих група у већини случајева немају приступ овим изворима информација. Услуге социјалне заштите у Лозници намењене младима су: Дневни боравак и Помоћ и нега у кући. Саветовалиште за младе, на нивоу Града не постоји, па су млади често ускраћени за подршку. Углавном су упућени на Канцеларију за младе.

Према мишљењу испитаника, најугроженија групу младих су младе са инвалидитетом, млади Роми и млади без родитеља. Млади нису јасно могли да дефинишу младе у ризику од младих који долазе из осетљивих група. Нису могли да дефинишу проблеме са којима се суочавају. Сматрају да је присутна стигма и сатеротипна мишљења о младима из друштвено осетљивих група.

Закључује се да нема довољно услуга у области социјалне заштите као подршка младима из друштвено осетљивих група. У Лозници не постоје саветодавне услуге, млади нису информисани о значајним услугама. Нису покривене значајне теме као што је планирање породице, репродуктивно здравље, родитељство, подршка жртвама насиља, вршњачко насиље, социјалне вештине. Недовољна је подршка организацијама цивилног друштва за развој недостајућих услуга и недостатак простора за рад. Недовољно је програма за младе који нису обухваћени системом. Не постоје програми за младе на селу, а посебно је изражен проблем становања младих из осетљивих група. Такође се евидентирају следећи показатељи социјалне искључености младих из осетљивих група:

- Не постоји регистар особа са инвалидитетом
- Незапосленост особа са инвалидитетом
- Услуге намењене друштвено осетљивим групама пружају се пројектно
- Смањена могућност запошљавања особа са инвалидитетом
- Стигматизација ОСИ, Рома, миграната
- Недостатак спортских активности за особе са инвалидитетом
- Сужен круг друштвених активности
- Недостатак простора за дружење, забаву, едукацију и додатне активности

- Недовољна мотивација
- Неинформисаност
- Низак ниво самопоштовања, самопоуздања
- Низак степен образовања
- Мањкавост архитектонске приступачности за ОСИ
- Недовољан информисаност ОСИ о услугама
- Немогућност коришћења превоза за ОСИ
- Недостатак средстава асистивне технологије у школама
- Недостатка услуге персоналне асистенције и педагошких асистената, као и здравствених медијаторки за младе жене Ромкиње. Недовољна видљивост потреба социјално угрожених категорија младих

Кроз директан контакт са младима уочено је да су млади упознати са појмом инклузије. Међу младима издвајају се следеће рањиве групе: млади са сметњама у развоју, млади са инвалидитетом, млади без једног или оба родитеља, млади припадници ромске заједнице. Потребно је да се настави позитиван тренд, да млади из ових категорија рањивих група буду укључени у све активности приоритетних области.

7.6.1. Општи и специфични циљ и активности

Општи циљ: Млади из осетљивих група укључени у активан живот заједнице

Специфични циљ:

7.1 Унапређење социјалне искључености младих

7.2 Успостављање механизма подршке младим из друштвено осетљивих група

Активности

7.1.1. Информисање јавност о толеранцији, солидарности и равноправности (округли столови, трибине, радионице)

7.1.2 Умрежавање пружаоца услуга подршке друштвено осетљивим групама младих

7.1.3 Едукација младих о социјалним вештинама у циљу боље социјалне интеграције

7.1.4 Подстицати послодавце за запошљавање особа из осетљивих друштвених група

7.2.1 Истраживање положаја младих из осетљивих група

7.2.2. Спровођење програма превенције дискриминације, предрасуда и стереотипа, социјално осетљивих група младих

7.2.3. Развој социјалног предузетништва и укључивање младих из осетљивих група

8. АКЦИОНИ ПЛАН

Област: Здравље и безбедност младих

Општи циљ	Специфични циљ	Активности	Индикатори	Рок	Носиоци активности	Извори финансирања
Унапређено здравље младих у Лозници	Унапређење знања, вештина, безбедности младих и промоција здравих стилова живота	<p>1. Спровођење програма који доприносе развоју здравих стилова живота</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Школа родитељства за младе брачне парове. ➤ Спроводи истраживања о потребама младих и заинтересованост за одређене теме. ➤ Организовање сајмова здравља, спортско рекреативне активности, школског спорта ➤ Организовање саветовалишног рада кроз формирано саветовалиште за младе и школске клубове за младе ➤ Формирање партнерства субјеката који ће се бавити омладинском политиком у Граду - радна 	<p>Кампање, штампани материјал, гостовања у медијима Обуке/тренинзи/ обука по теми Број младих који су прошли обуку/едукацију Број младих вршњачких едукатора, Број реализованих радионица, Сајмови здравља, родитељства и сл. Основано саветовалиште за младе</p> <p>Обезбеђен простор за младе, клуб за младе Број реализованих програма истраживања потреба Одговори на потребе младих Број наставника укључених у програме обуке за младе и са младима Спортски клубови, теретане које дају бесплатне термине и тренере за младе Изградити објекте, стазе Медијска кампања о здрављу и безбедности младих,</p>	Континуирано	Удружења младих и за младе, КЗМ; Здравствени центар; ЗЗЈЗ; удружења грађана; Спортски клубови; Спортски центар; Бачки парламенти; бизнис сектор (стоматолошке ординације, лабораторије); Локални, регионални и национални медији	Град, Министарство здравља, ЕУ фондови, министарства Републике Србије, грађани/ке, бизнис сектор

		<p>група за предлоге програма и иницијатива за младе.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Заговарање за формирање Савета за младе, туризам и спорт. ➤ Информисање младих о значају физичке активности, рекреације, правилне исхране младих. ➤ Омогућавање прилика за бесплатно или уз учешће - субвенционисање учлањења у спортске клубове и коришћење спортских сала и објеката у власништву Града и привредних субјеката. ➤ Изградња и опремање простора за рекреацију на отвореном, теретане, игралишта, школски простори за младе 	<p>Јавни догађаји, манифестације</p> <p>Представе, перформанси, кампање, видео материјали, друштвене игре и друге иновативне методе</p> <p>Број информативно - едукативних трибина за младе по основним и средњим школама као и у високо школским установама</p> <p>Број радионица о штетности опијата (алкохолу, цигаретама, дрогама) коцкању, видео игрицама и интернет садржајима,</p> <p>Одржане кампање, радионице, семинари, трбине на тему насиља</p> <p>Број корисника услуга саветовалишта, одржане радионице, семинари, трибине.</p> <p>Основана саветовалишта</p> <p>Број пружених услуга</p> <p>Евалуација рада удружења и саветовалишта</p> <p>Резултати истраживања/мапирања</p>			
--	--	--	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Изградња затвореног базена ➤ Организовање спортских кампова за младе, турнира у малом фудбалу, баскету и одбојци, међушколских такмичења у знањима, спорту и сл. ➤ Организовање ваннаставних активности у школама- секција спортске, креативне, драмске, уметничке и сл. према интересовањима младима ➤ Медијски простор за младе и са младима. <p>1.2 Развијање иновативних модела едукације и информисања младих (радионице, вршњачка едукација, он лајн едукација и сл.) о превенцији зависности (ПАС, нове зависности), партнерском насиљу, породичном насиљу</p> <p>1.3 Спровођење истраживања о ставовима</p>	Број интервенција на унапређењу стања ризичних локација			
--	--	--	---	--	--	--

		<p>младих, испитивање ситуације и дешавања на терену, у просторима младих.</p> <p>1.4 Едукација наставног особља и родитеља о благовременом препознавању и идентификацији понашања узимања ризика као и начинима реаговања у раду са младима и пружању помоћи и подршке.</p> <p>1.5. Заговарање за ефикаснији надзор и контролу инспекцијских органа у просторима за младе (клубови, кафићи, паркови,...) у случајевима понашање узимања ризика.</p> <p>1.6 Укључивање медија у промовисање вредности, позитивних ставова и здравствене културе младих.</p> <p>1.7 Континуирана кампања о подизању свести грађана, нарочито младих о безбедности и поштовању Закона о безбедности саобраћаја на путевима.</p>				
--	--	---	--	--	--	--

Област: Образовање младих

Општи циљ	Специфични циљ	Активности	Индикатори	Рок	Носиоци активности	Извори финансирања
Унапређен квалитет и могућности за стицање квалификација и развој компетенција и иновативности младих	Развој и подршка стручном оспособљавању младих, стицању компетенција за активно укључивање у друштвену заједницу и образовање кроз програме стручних пракси и неформално образовање	<p>2.1 Професионални развој омладинских радника/ца. Стицање квалификација удружења младих и за младе за спровођење програма за младе.</p> <p>2.2 Израда плана личног развоја волонтера КЗМ, успостављање компетенција омладинског рада по курикулуму НАПОРа и у складу са постављеним стандардима МТО</p> <p>2.3 Спровести истраживања потреба и организовати програме неформалног образовања младих у складу са потребама и интересовањима младих;</p> <p>2.4 Успостављање мреже ученичких</p>	<p>Број обука спроведених годишње</p> <p>Број младих који су успешно завршили обуку за омладински рад</p> <p>План личног развоја волонтера -број укључених волонтера</p> <p>Истраживања о потребама неформалног образовања</p> <p>Број младих укључених у истраживање</p> <p>Број младих из осетљивих група укључених у истраживање</p> <p>Број спроведених програма годишње</p> <p>Број младих укључених у програме годишње</p> <p>Број програма који су промовисани</p>	Континуирано	Градска управа, основне и средње школе, Канцеларија за младе, Национална служба за запошљавање, НВО, институције културе	Град, ЕУ фондови, министарства Републике Србије, грађани/ке, бизнис сектор, политичке партије

		<p>парламената, цивилног сектора, КЗМ, неформалних група, школа, привредника и радне групе за планирање неформалних едукативних програма и иновативних практичних обука и вештина за младе</p> <p>2.5.Спровођење Програма омладинског рада кроз интегрисане услуге за младе у градском и руралном подручју</p> <p>2.6.Организовање ваннаставних активности и мотивација наставника за њихову реализацију</p> <p>2.7.Заговарање за фонд омладинских идеја</p> <p>2.8. Промоција науке и подстицање иновативности и дигиталних вештина младих</p> <p>2.9 Подршка младим талентима кроз награђивање, стипендирање и</p>	<p>Најмање 50% младих који су информисани о програмима неформалног учења</p> <p>Број формалних партнерстава између школа и удружења</p> <p>Најмање 10 нових развијених и спроведених ваннаставних активности у средњим школама</p> <p>Минимум 1000 средњошколаца укључених у активности Фонда омладинских идеја</p> <p>Број учесника и укључених заинтересованих страна, идеје</p> <p>Број младих талената подржаних кроз различите програме</p> <p>Број младих укључених у програме развоја дигиталних вештина</p>			
--	--	--	---	--	--	--

		усавршавање ученика и студената који постижу високе резултате				
		2.10 Подстицати програме за развој дигиталних вештина младих				

Област: Запошљавање и предузетништво младих

Општи циљ	Специфични циљ	Активности	Индикатори	Рок	Носиоци активности	Извори финансирања
Унапређена запошљивост младих	Стварање услова за запошљавање и samozapošljavanje младих кроз програме подршке, јачање компетенција који доводе до социјалног и економског осамостаљивања	<p>3.1 Спровођење стручне праксе уз менторску подршку и могућност суфинансирања од стране послодавца (заговарање да се суфинансира стручна пракса до минималне зараде уз учешће послодавца и финансијска надокнада ментору који има значајну улогу у професионалном развоју младе особе)</p> <p>3.2 Промоција програма запошљавања, samozapošljavanja и омладинског предузетништва</p> <p>✓ Информисање младих о покретању сопственог бизниса, процедуре оснивања компаније и</p>	<p>Број развијених и имплементираних програма</p> <p>Број младих који су подржани кроз програме запошљавања и samozapošljavanja</p> <p>Број младих жена обухваћених афирмативним мерама</p> <p>Број подржаних иницијатива</p> <p>Број младих и број ученичких задруга који су развили иновативне производе</p>	Континуирано	Средње школе, Градска управа, Канцеларија за младе, Национална служба за запошљавање, Регионална развојна агенција, НВО, Бизнис сектор, Привредна комора, Удружење предузетника	Град, ЕУ фондови, министарства Републике Србије, грађани/ке, бизнис сектор

		<p>принципа успешног пословања.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Промовисање примера добре праксе младих предузетника <p>3.3 Развити афирмативне мере намењене младим женама које желе да постану предузетнице, посебно у руралним и мање развијеним подручјима</p> <p>3.4 Унапредити и подржати различите видове омладинског, ђачког и студентског удруживања</p> <p>3.5 Обуке за стицање вештина које су тражене на тржишту рада</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Обука за писање биографије, припреме за пословни интервју, финансијска писменост, дигиталне вештине, технике комуникације и сл. ✓ Едукација младих о предузетништву и обука за почетнике у бизнису ✓ Едукација младих о франшизингу као пословном моделу за почетнике у бизнису 	<p>Број подржаних активности за запошљавање младих</p> <p>Број младих који су покренули социјално предузетништво путем подржаних активности</p> <p>Број реализованих инфо активности</p> <p>Број младих који су учествовали у активностима и покренули сопствени бизнис</p> <p>Предузетнички догађаји и учешће младих</p> <p>Број младих из друштвено осетљивих група који добијају услуге за подстицај запошљавања и самозапошљавања</p>			
--	--	---	---	--	--	--

		<p>3.6 Организовање предузетничких догађаја и сусрета послодаваца и младих.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Скупови размене идеја, знања, информација између компанија уз учешће младих, заинтересованих за бизнис ✓ Мрежа младих предузетника и менторска подршка младима који тек почињу да се баве бизнисом. <p>3.7 Подршка запошљавању рањивих група младих</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Иницијативе оснивања социјалних предузећа за младе ✓ Оснаживање младих из осетљивих група за запошљавање <p>3.8 Организоване акције пружања подршке младим талентима кроз иницијативе запошљавања и промовисање талената и стваралаштва младих</p> <p>3.9 Обезбедити унапређивање постојећих и креирање нових програма који подстичу запошљавање младих жена, као и младих</p>				
--	--	--	--	--	--	--

		родитеља, младих из руралних средина и младих из NEET групе				
--	--	---	--	--	--	--

Област: Култура, мобилност, волонтеризам, активизам и слободно време

Општи циљ	Специфични циљ	Активности	Индикатори	Рок	Носиоци активности	Извори финансирања
1. Унапређење улоге културе у животима младих	Унапређена комуникација младих и институција културе и информисање младих о културној понуди Града; квалитетно провођење слободног времена	4.1.1.Оснивање културне мреже младих 4.1.2.Укључивање средњошколаца у програме културе 4.1.3.Популаризација установа културе и организација 4.1.4.Укључивање младих у креирање културних садржаја 4.1.5.Подстицати младе да се баве наслеђем и промовисање културног туризма 4.1.6.Организовање културних манифестација, концерата, фестивала за младе, представа,...	Разноврсност културне сцене Града за младе Основани клубови за младе Формирана културна мрежа младих Број средњошколаца обухваћено програмима културних догађаја Млади укључени у креирање програма туризма у култури Број и разноврсност организованих културних садржаја	Континуирано	Канцеларија за младе, удружења грађана, установе културе, школе, локална самоуправа	Град, ЕУ фондови, министарства Републике Србије, грађани/ке, бизнис сектор

			намењених младима			
2. Подстакнут активизма и активно учешћа младих у друштву	<p>Успостављено подстицајно окружење у Граду за волонтирање и активизам младих</p> <p>Успостављени механизми за учешће младих у доношењау одлука и развоју политика за младе</p>	<p>4.2.1.Организовање волонтерских акција</p> <p>4.2.2.Промовисање волонтерских програма</p> <p>4.2.3 Оснивање Волонтерског сервиса/јединствене базе волонтера</p> <p>4.2.4.Организовање састанака и сусрета волонтера</p> <p>4.2.5.Организовање обуке за примену стандарда и програме волонтирања у ванредним ситуацијама</p> <p>4.2.6.Успостављање програме изградње капацитета неформалних група младих за друштвени активизам и учешће младих у друштву</p>	<p>Кампање, штампани материјал, медијски садржаји које уређују и воде млади,</p> <p>Основан Волонтерски сервис</p> <p>Број младих укључених у програме размене и укључивање у међународне волонтерске кампове,</p> <p>Годишњи састаци волонтера-размена искустава и промовисање програма волонтирања</p> <p>Додељене награде за најбољег волонтера/ку, групу волонтера/ки</p> <p>Број реализованих кампова за младе</p> <p>Заступљеност тема за младе у информативним програмима локалних медија</p> <p>Број младих обучени за рад у</p>	Континуирано	Градска управа, Канцеларија за младе; удружења младих и за младе; Одељење за привреду и локални економски развој; РРА; Бачки парламенти,образовне установе, локални, регионални и национални медији	Град, ЕУ фондови, министарства РС, бизнис сектор

			<p>ванредним ситуацијама</p> <p>Информисаност младих о раду локалне самоуправе и Број младих укључених у рад локалне самоуправе у доношењу одлука</p> <p>Број младих који су укључени у одлучивање</p>			
--	--	--	--	--	--	--

Област: Информисање младих

Општи циљ	Специфични циљ	Активности	Индикатори	Рок	Носиоци активности	Извори финансирања
Информисани млади активнији учесници у друштву и доношењу одлука о питањима која утичу на младе и здравље целокупног друштва	<p>1.Развој медијских програма информативног карактер за младе и укључивање младих у креирање медијских садржаја</p> <p>2. Информациона и медијска писмености младих , едукација младих за коришћење нових технологија и интернета, са акцентом на младе из осетљивих група</p>	<p>5.1. Инфо центри у Граду за информисање свих младих</p> <p>5.2. Креирати Информативне програме који би се бавиле емитовањем информација од интереса за младе</p> <p>5.3 Промовисати продукције програма за младе</p> <p>5.4 Подстицати учешће младих у креирању медијских програма</p>	<p>Инфо центри и пултови за информисаност младих - Интернет портал са релевантним информацијама за младе</p> <p>Број посетилаца младих интернет порталима и инфо пунктовима</p> <p>Апликација за смарт уређаје за</p>	Континуирано	Канцеларија за младе, удружење грађана, Бачки парламент, образовне установе, локални, регионални и национални медији	Град Лозница, ЕУ фондови, министарства Републике Србије, грађани/ке, бизнис сектор

		<p>5.5 Спровођење медијске и информационе писмености за младе из друштвено осетљивих група</p> <p>5.6 Информисати младе о доношењу одлука од значаја за младе</p> <p>5.7 Путем електронских и штампаних медија информисати младе о организацијама цивилног друштва које се баве питањима од значаја за младе</p>	<p>информисање младих</p> <p>Број програма за младе</p> <p>Број младих који користе инфо центре и клубове</p> <p>Услуге информисања младих у Канцеларији за младе</p> <p>Број информативних програма за младе и број младих који учествују у продукцији</p> <p>Број младих укључених у доношењу одлука од значаја за младе</p>			
--	--	--	--	--	--	--

Област: Социјална инклузија младих

Општи циљ	Специфични циљ	Активности	Индикатори	Рок	Носиоци активности	Извори финансирања
Млади из осетљивих група укључени у активан живот заједнице	Успостављање механизма подршке младим из друштвено осетљивих група	7.1.1 Информисање јавност о толеранцији, солидарности и равноправности (округли столови,	Број одржаних информативних догађаја (округлих столова, састанака и сл.) Број услуга и програма за младе у	Континуирано	Градска управа, Центар за социјални рад, здравствена установа, НЦЗ ЦК, школе, Канцеларија за младе, НВО	Градска управа, ЕУ фондови, министарства Републике Србије, грађани/ке, бизнис сектор

		<p>трибине, радионице)</p> <p>7.1.2 Умрежавање пружаоца услуга друштвено осетљивим групама младих</p> <p>7.1.3 Едукацију младих о социјалним вештинама у циљу боље социјалне интеграције</p> <p>7.1.4 Подстицати послодавце за запошљавање особа из осетљивих друштвених група</p>	<p>ризику од социјалне искључености младих</p> <p>Број младих из осетљивих група који учествују у програмима</p>			
	<p>Унапређење социјалне искључености младих</p>	<p>7.2.2. Истраживање положаја младих из осетљивих група</p> <p>7.2.3. Спровођење програма превенције дискриминације, предрасада и стереотипа социјално осетљивих група младих</p> <p>7.2.4. Развој социјалног предузетништва и укључивање младих из осетљивих група</p>				

9. Механизми имплементације Стратегије

Имплементација Стратегије је континуиран процес који захтева континуирано праћење, евалуацију као и прилагођавање планирање и координацију.

Механизми имплементације Стратегије подразумевају:

- Развијање детаљног плана за имплементацију Стратегије који укључује јасно дефинисане циљеве, активности, временске оквире и одговорности,
- Стварање ефикасне организационе структуре за имплементацију Стратегије, укључујући додељивање одговорности, овлашћења и ресурса,
- Континуирано праћење напретка у имплементацији Стратегије и евалуација њеног утицаја, уз неопходне корекције и прилагођавања,
- Управљање променама које су неопходне за имплементацију Стратегије,
- Управљање ризицима: идентификација и проактивна процена ризика који могу утицати на имплементацију Стратегије, као и развој планова за ублажавање тих ризика,
- Мотивација и ангажовање: Мотивисање сви страна у имплементацији Стратегије,
- Управљање ресурсима: Ефикасно управљање ресурсима потребним за имплементацију Стратегије, укључујући финансијске, људске и материјалне ресурсе.

10. Мониторинг и евалуација

За праћење и вредновање реализације одговорна је Канцеларија за младе у сарадњи са организацијама цивилног друштва младих и које раде за младе.

Градска управа града Лознице именовале и образовати радну групу за праћење и оцену успешности спровођења локалног акционог плана (ЛАП-а). Радну групу чиниће представници Канцеларије за младе, представници Одељења за друштвене делатности, представници удружења младих и удружења за младе. Група за праћење и оцену успешности спровођења ЛАП-а доставља Градском већу и Градоначелнику мишљење и препоруке за унапређење спровођења ЛАП-а. Извештај о спровођењу ЛАП-а достављаће се и Министарству туризма и омладине. Ова радна група ће израдити и завршни извештај о остварености циљева предвиђених у ЛАП-у у периоду од 2025-2029. године, и то у години пре истека важења актуелног ЛАП-а.